

Ugunsgrēku dzēsēji pārmet pašvaldībām kūtrumu

● Preiļu virsmežzinis Māris Bondars prognozē, ka šie vistīkamāk nebūs pēdējie ugunsgrēki, jo saskaņā ar hidro-meteoroloģisko prognozi lietūs nav gaidāms vēl līdz 25.-26. augustam, tādēļ būsīm īpaši uzmanīgi, atrodoties mežā un purvā.

Aizvadītajā piektdienā Preiļu virsmežniecības darbinieki konstatēja un uzsāka dzēsanas darbus piecos mežu ugunsgrēkos: Silajānu, Jersikas, Rožkalnu, Vārkavas un Pelēču pagastā, bet sestdien — Līvānu novada Turku pagastā. Dzēšot mežus, diemžēl nākas saskarēties ar vienaldzību no pašvaldību, kā arī meža īpašnieku puses, atzīst Preiļu virsmežzinis Māris Bondars.

Intensīvi dzēsanas darbi ritēja jau piektdien, un, izmantojot visus cilvēkresursus un tehniku, sestdien uguni visās piecās vietās izdevās ierobežot. Tomēr atpūsties mežniekiem nesanāca, jo jau tajā pašā dienā nācās koncentrēt spēkus ugunsgrēka dzēšanā Turku pagastā, kur dega Pirts-salas purvs. M.Bondars: «Normālos apstākļos no ugunsapsardzības torniņiem redzamība ir 20-30 km, taču dūmakā var redzēt tikai 3-5 km, tādēļ nav iespējams saskatīt dūmus un noteikt iespējamās ugunsgrēku vietas. Braucam un novērojam situāciju paši. Tādā veidā sestdien ap pulksten 11.00 atklājām ugunsgrēku Turkos. Atklāšanas brīdī uguns izplatība nebija lielāka

par 0,2-0,3 hektāriem, taču stiprajā vējā uguns ātri izplatījās. Liesmu augstums sasniedza pat 15 metrus, bet pašreiz ugunsgrēka skartās platības kopējais apjoms ir aptuveni 100 hektāru, no kuriem 10 % aizņem meži, bet pārējā platība ir purvu zemes.»

Ugunsgrēka vietā strādāja virsmežniecības speciālisti, kopumā 14 cilvēki. Tika piesaistītas 3 Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD) mašīnas no Preiļiem, Līvāniem un Jēkabpils, viena Preiļu virsmežniecības un viena Jēkabpils virsmežniecības mašīna. Dzēsanas darbus nebūtu iespējams veikt bez smagās tehnikas — purva buldozeriem un kāpurķēžu traktoriem, ar tiem mežā nogādāja cisternās pildītu ūdeni. Bīstamās vietas dzēsēji nolēja ar ūdeni, un ar buldozeriem izdzina atbalsta joslas, kas kavēja uguns izplatību.

M.Bondars šo informāciju sniedza, tikko kā atgriezies no ārkārtas sēdes rajona padomē, kur tika lemts par ārkārtas stāvokļa izsludināšanu. Mežos aizliegts pārvietoties ar automašīnām un veikt mežizstrādi, taču pilnībā slēgti meži netiks. M.Bondars: «Uzskatu, ka ar tik represīvām metodēm mēs panāksim pretējo. Pie katras meža ta-

kas sargu nolikt nav iespējams un arī nav vajadzīgs, jo saprotam, ka ogošana un sēņošana daudziem ir iztika, tādēļ aizliegums radītu cilvēkos neapmierinātību. Mežizstrādes ierobežojumus gan kontrolēsim strikti.»

Virsmežzinis puda satraukumu par sabiedrības vienaldzīgo patērētāja attieksmi. Katrs dodamies mežā gan pēc ogām, gan sēnēm, gan balķiem, bet tiklīdz nelaimē ir mežs, tā cilvēki izturas tā, it kā tas uz viņiem neattiektos, teica virsmežzinis. Diemžēl tas sakāms ne tikai par atsevišķiem cilvēkiem, bet arī par lielu daļu pašvaldību, kas izrādās kūtras un neatsaucīgas, ja runa iet par palīdzību dzēšanā. Atzinīgus vārdus M.Bondars teica tikai par Jersikas un Vārkavas pašvaldībām, pēdējā ugunsgrēka laikā palīdzēt centās arī Turku un Rožupes pārvaldes. M.Bondars uzskata, ka jebkuram pašvaldības vadītājam jābūt skaidrībā par to, kuriem saimniekiem ir smagā tehnika, kur iespējams atrast cisternas ūdens atvešanai, jo dzēsanas darbi ir nekavējoties pasākums un gaidīt pusdienu mežniekiem nevar. Visbūtiskākais ir cilvēki, kas var palīdzēt, un arī to parasti trūkst, bet pašvaldības palīdzīgu ro-

ku nesniedz.

— Virsmežniecības cilvēki, kuriem alga ir tikai 60-100 latu mēnesī, strādāja 16 stundas dienā bez atpūtas un maiņām. Ugunsgrēku dzēšana ir esam iztērējuši visu mēnesim paredzēto degvielas normu, un jau šobrīd dzīvojam uz parāda. Tādēļ ir skumji, ka dzēsanas laikā pats meža īpašnieks var vienaldzīgi pateikt: «Lai deg!».

Dzēšana nebūtu iespējama bez labiem personīgajiem saimniekiem un cilvēkiem, kas nežēlo ne savu laiku, ne tehniku. Īpaši M.Bondars pateicās Līvānu kūdras fabrikas direktoram Pēterim Romanovskim, kurš pats piezvanīja un piedāvāja izmantot purva buldozeru un kāpurķēžu traktoru. Tāpat arī SIA «Līvānu meliorators» direktoram Valērijam Baronovam, kurš tāpat neliedza palīdzību tehnikas veidā. Palīgā nākusi arī Valsts policija, kas norīkoja cilvēkus dzēsanas darbiem, taču sliktāka sadarbība bijusi ar zemessardzi, kas spējusi saorganizēties tikai vairāku stundu laikā. Palīgā nākuši pat Atašienes puses ļaudis. Turienes mežniecība atsūtījusi ugunsdzēsamo mašīnu ar ūdens cisternu, kā arī 20 palīgus.

G.Kraukle

Gatavojieties ražas novākšanai vai bērnu skolas gaitām, bet nepalieciet bez «NOVADNIEKA».

Abonējiet laikrakstu septembrim līdz 27. augustam.

ZIŅAS

Kāzu muzikantu saiets pulcē ap trim tūkstošiem skatītāju

Aizvadītās piektdienas vakarā Līvānu novada Rožupes estrādē uz septiņo kāzu muzikantu un fotogrāfu saietu pulcējās ap trim tūkstošiem cilvēku. Muzikantu saietā uzvarētāju nosaka nevis žūrija, bet skatītāji.

Šogad dalību bija pieteikuši 16 muzikanti, Preiļu rajonu pārstāvēja 7 grupas: «Vakarvējš» (Galēni), «A&B» (Vārkava), «Jancis», «Līvānu neatkarīgie», «Latgales dāmu pops» (Līvāni), «Otrā elpa» un Jānis Zieds-Ziedīns (Preiļi). Vēl muzicēja grupas «Laineri» un «Higinsoni» no Rēzeknes, «Daugavieši» un «Kamēr vecie guļ» no Jēkabpils, «Daugavas Vāravas» no Dignājas, «Gints un Es» no Balviem, «Starpbrīdis» no Dunavas, kā arī Irēna un Andris no Daugavpils.

Šogad kāzu muzikantu saieta goda viesi bija kāzu goda iemūzinātāji, kas allaž paliek aizkadā — fotogrāfi. Lai gan viņu skaits ir krietni vien lielāks, konkursam bija pieteikušies četri meistari, daudzus pārus fotografējušie Antons Kazakevičs un Igors Pličs no Preiļiem, Jānis Magdaļenoks no Līvāniem un Staņislavs Geida no Aizkalnes. Visvairāk skatītāju savas balsis atdeva atraktīvajam Jānim Magdaļenokam, kurš savukārt atzina, ka visčaklākās fotosalona «Minox» (Jānis ir tā īpašnieks) apmeklētājas ir daiļā dzimuma pārstāves.

Savukārt mūziķu vidū vislielākās skatītāju ovācijas un galveno balvu ieguva grupa «Laineri» no Rēzeknes.

Skatītājiem vērtīgas balvas dāvāja: Rožupes pagasta pārvalde, laikraksts «Novadnieks», firmas «RNS-D», «Paozoli», «Sencis», «Salanga», «Spektrs», «LETTGLAS», «Evita», «Ganpekri», «Asija», «Vikings», «Oriflame», z/s «Gaigalava» un «Ciekuriņi» no Rožupes, saloni «Sanita», «Puķuzirnis», «Blūms», «Foto Maks», «Minox», Tautas partija, savienība «Latvijas ceļš», LSDSP, «Tēvzemei un Bribībai»/LNNK.

Eiropas kultūras mantojuma dienas rajonā

Šī gada Eiropas kultūras mantojuma dienu ietvaros Pelēču pagastā Pelēču ūdensdzirnavās paredzēts tematisks pasākums «Stāv dzirnas zaļā ielejā». Tas notiks 13. septembrī. Arī šoreiz, mantojuma dienas atklājot, tiks pacelts kultūras mantojuma dienu karogs, skanēs Eiropas Padomes himna. Sarīkojuma ciemiņi piedalīsies izstādes «Pelēču ūdensdzirnavas» atklāšanā, apskatīs dzirnavas un noklausīsies stāstījumu par tām. Informāciju par paveikto sniegs sabiedriskais fonds «Gurnijaši».

Kultūras mantojuma dienā Pelēčos piedalīsies rajona un pagasta pašvaldību, SIA «Jaša», kam pieder ūdensdzirnavas, pārstāvji, kā arī citi ieinteresētie.

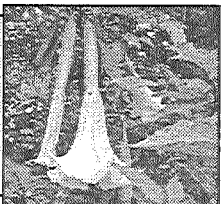
Par Pelēču ūdensdzirnavu uzbūvēšanas gadu tiek uzskatīts 1899. gads. Ēkas piebūves sienas laukakmeņi ir iekalts skaitlis «1899. g. 20. augusts».

Seminārs interesentiem par tūrismu

Līvānos un Preiļos sākušies semināri tūrisma uzņēmējiem un šajā nozarē ieinteresētiem uzņēmējiem. Seminārs notiek projekta «Ienākumu palielināšana Dienvidlatgales laukos» ietvaros, un to rīko rajona padome sadarbībā ar Daugavpils uzņēmēju atbalsta centru. Pavisam paredzētas 14 nodarbības.

Fotokonkurss «Skaistākā puķe manā dārzā»

Atgādinām lasītājiem, ka fotogrāfijas konkursam «Novadnieka» redakcijā tiek gaidītas līdz šī gada 30. septembrim. Redakcija adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV 5301. Labāko darbu autoriem paredzēta pārsteiguma balva. Sīkāk par konkursu «Novadnieka» 17. augusta numurā.

NACIONĀLĀS ZINĀS

Komunālie pakalpojumi, prese, medikamenti, bērnu preces kļūs dārgākas

Atgādināsim, ka nākamgad maksāsim vairāk gan par apkuri, gan atkritumu vešanu, turklāt, iespējams, augs ūdens un kanalizācijas maksājumi. Dārgāka kļūs prese, medikamenti un bērnu preces, jo par tiem būs valstij jāmaksā 9% un 18% pievienotās vērtības nodoklis. Tā pirms gada nobalsoja Saeima. Latvijas likumdevēji izlēma, ka apkurei būs 18%, bet ūdenim, kanalizācijai, atkritumu apsaimniekošanai un preseī — 9% PVN. 18% nodoklis draud arī privatizēto dzīvokļu apsaimniekošanas maksai, ja vien to neapsaimniekos iedzīvotāju kooperatīvs. Tagad gan ir cerība, ka līdz vēlēšanām oktobrī Saeima likumu labos un PVN vismaz apkurei samazinās. Pretējā gadījumā iedzīvotājiem, zinot mūsu mazo pirktspēju, būs vēl grūtāk norēķināties par visiem pakalpojumiem, nopirkt medikamentus un presi.

Izmirstam...

Izmirstam ātrāk par cerēto, liecina Centrālās statistikas pārskats par 2002. gada sešiem mēnešiem. Statistiķi ir uzskaitījuši 9990 dzimušo (-134 attiecībā pret 2001. gada sešiem mēnešiem) un 19 910 mirušos (+200). Iedzīvotāju skaitu samazina arī emigrācija no Latvijas. Ar mērķi dzīvot citā valstī no Latvijas oficiāli izbraukušo personu skaits šī gada pirmajā pusē bija par 2,5 tūkstošiem lielāks nekā Latvijā no citām valstīm uz dzīvi ieradušos skaits. Šī gada sākumā Latvijā bija 2 miljoni 346 tūkstoši iedzīvotāju, bet jūlija sākumā to skaits ir sarucis līdz 2 miljoniem 336 tūkstošiem cilvēku.

Alkohola eksportā dominē degvīns

Gandrīz puse — 48% no Latvijā realizētajiem alkoholiskajiem dzērieniem, izņemot alu, ir «Latvijas balzamā» ražotie. Šī uzņēmuma darbība arī bijusi par iemeslu lielākajām pārmaiņām alkohola un spirta tirgū pēdējā gada laikā, kad valstī alkoholisko dzērienu ražošana palielinājusies uz pusi, liecina Akcīzes preču pārvaldes apkopotā informācija. Tāpat pēdējā laikā vērojama alkohola vairumtirgotāju koncentrēšanās. «Latvijas balzams» pavasarī sāka eksportam domātā degvīna «Moskovskaja» un «Stoljčnaja» ražošanu pēc pasūtījuma, kas bija par iemeslu alkoholisko dzērienu ražošanas apjoma palielinājumam par 57% (absolūtā alkohola). Mainījās arī eksportējamo dzērienu struktūra: pērn galvenais eksporta dzēriens bija šampanietis (47%), bet šogad no kopējā eksporta tas aizņēma tikai 4%, savukārt degvīns — 92%. Eksporta apjomi (pēc absolūtā alkohola), salīdzinot ar pērnā gada, palielinājusies sešas reizes. Patlaban alkoholisko dzērienu ražošanai ir izsniegta 21 licence. No licenču īpašniekiem pirmajā pusgadā dzērienus neražoja deviņi.

Saeima ieviesīs «skolas pienu»

Saeimas Sociālo un darba lietu komisija atbalstījusi TP deputāta Arņa Kalniņa ierosinājumu jau 2003. gadā no valsts budžeta atvēlēt līdzekļus «skolas piena» programmai. Ne visi deputāti atbalsta šo ideju. Arī ārsti uzskata, ka bērniem papildus piena porciju skolā nevajag dot. Tomēr ieceri izvērtēšanai iesniegs valdībai, ziņo BNS.

Zināšanas sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «Novadnieks. Redakcija».

Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@apollo.lv

Tālr. 1-53-07056, mob. tel. 9410288 (redaktorei),

1-53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

1-53-07058, 1-53-07059 (žurnālistiem). Fakss 1-53-07057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo

redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī
(trešdien, sestdien).

INFORMĀCIJA

«Ko darbes izdarījis, to vārds
neizdeldēs.»

A.Brigadere

Preiļu rajonā pasludināta ārkārtas situācija

Sakarā ar paaugstinātu ugunsbīstamību Preiļu rajona padome 19. augusta sēdē pieņēmusi lēmumu izsludināt ārkārtas situāciju.

Ar ārkārtas situācijas pasludināšanu Preiļu rajona teritorijā tiek apturēta meža izstrādes darbu veikšana un aizliegts iebraukt mežu un purvu masīvos ar autotrans-

sportu, izņemot kustību pa vispārējās lietošanas ceļiem. Iedzīvotāji aicināti ugunsbīstamības periodā neuzturēties mežu un purvu platībās. Lēmums par ārkārtas situāciju

būs spēkā, kamēr to uz Preiļu virsmežniecības iesnieguma pamata nebūs pārtraucis rajona padomes priekšsēdētājs Arvīds Soldāns, kuru tam pilnvarojusi rajona padome.

Līvānos un Preiļos pietur NATO džips

● Nosargāt savu nākotni gatavi arī viņi — NATO džipa līdzī vestais kareivja ekipējums visvairāk piesaistīja zēnus. Kareivja formastērpu aplūkot viņi ieradās gan pa vienam, gan bariņos — kājām un ar velosipēdiem. Foto: M.Rukosujevs

Aizvadītajā piektdienā zaļš militārais džips ar uzrakstu «Nosargāsim savu nākotni!» piestāja Līvānos un Preiļos.

13. jūlijā Latvijas Transatlantiskā organizācija (LATO) uzsāka publisko akciju «Ceļojot NATO džips» pa Latvijas mazpilsētām. Braucieni mērķis bija pabūt 30 apdzīvotās vietās un rosināt iedzīvotājus diskusijai par Latvijas integrāciju NATO.

LATO ir nevalstiska sabiedriska organizācija, kas vēlas veicināt Latvijas dalību NATO. Tās mērķis ir sniegt sabiedrībai informāciju par to, kāpēc Latvijai ir nepieciešams iestāties drošības aliansē. Akcijas ietvaros LATO speciālisti izplata arī informatīvos materiālus latviešu un krievu valodā.

LATO speciālisti Latviju apbraukā kopā ar diviem Nacionālo bruņoto spēku karavīriem, kuri demonstrē ka-

reivja pilnu ekipējumu un fotogrāfijas par mācību kauju norisi. Ja kādu interesē, viņš var uzziņāt vairāk par latviešu kareivju redzēto Bosnijā. Tieši iespēja aplūkot aptuveni 50 kg smago kaujas ekipējumu visvairāk pievilinot interesentus, un biežākais jautājums esot, vai ekipējumu iespējams iegādāties, un cik tas maksā.

Gan līvāniešiem, gan preiļiešiem bija iespēja aplūkot, kādās drānās būtu jātērptas armijas kareivim, lai viņš varētu domāt tikai par kaujas uzdevumu nevis par to, ka salst kājas vai esi izmircis līdz ādai. Plānots, ka tuvākajā laikā šāds ekipējums būs katram mūsu valsts armijas kareivim.

Tē bija aplūkojams kareivja apģērbs, sākot no apakšveļas līdz pat ūdensnecaurlaidīgam apmetnim. Segs, ko iespējams izmantot kā telti, ja kaujas uzdevumā jāpavada nakts zem klajas debess. Alu-

mīnija trauku komplekts, plastmasas ūdens blašķe, katliņš, ko, ieliekot īpaša materiāla maisiņā, var izmantot arī kā termosu.

Tā kā ekipējums ir aptuveni 40-50 kg smags, tā pārnesšanai kareivim izsniedz īpašu mugursomu ar metāla režģi, kurš smagumu vienmērīgi sadala pa visu ķermeni, atslodot muguru. Visu iedzīvi kareivis var salikt ūdensnecaurlaidīgā maisā, ko iespējams izmantot arī kā peldmaisu, šķērsojot kādu ūdenstilpni — tas lieliski turas virs ūdens.

Kareivis par viņam izsniegto personīgo ekipējumu ir pilnībā atbildīgs. Ja kas pazaudēts, tas valstij jāatgriežas vairākkārtīgā apmērā. Ir paredzēts īpašs maiss, kurā kareivis ievieto savas mantas, to iespējams aizslēgt, lai neviens cits tām nepieklūtu.

LATO pārstāvji «Novadniekam» pastāstīja, ka katrā mazpilsētā uzturas aptuveni

pusstundu, taču, piemēram, Kuldīgas pilsētas svētkos interese par militāristiem bijusi tik liela, ka tikšanās ilgusi vairākas stundas. Tautā, kas ir iedzīvotāju biežāk uzdotais jautājums, LATO pārstāvji atzīst, ka daudziem nav priekšstata par to, ka NATO nav ekonomiska, bet ir drošības organizācija. Daudziem pārsteigums bijis arī tas, ka uzaicinājums pievienoties NATO Latvijai tiks izteikts nevis tālā nākotnē, bet jau šī gada novembrī.

Jaunieši daudz jautā par izmaiņām dienestā. Pēc iestāšanās katrs kareivis varēs apzināties sevi kā NATO karaspēka sastāvdaļu, dienot savas valsts nacionālajā karaspēkā. NATO pavērs iespējas dienēt modernā aprīkotā armijā, izglītoties militārajā jomā ārzemēs, kā arī veidot militāro karjeru, kas īpaši aktuāli jauniešiem no bezdarba skartiem reģioniem.

G.Kraukle

TREŠDIENAS INTERVIJA

Manas saknes ir Krāslavas pusē, dzimis esmu Rušonas pagastā, bet bērnība un jaunības gadi pavadīti Aglonā, saka Dienvidlatgales reģionālās lauksaimniecības pārvaldes direktors ULDIS KOŅECNIJS, kura pakļautībā strādā 60 cilvēku liels kolektīvs Preiļos, Daugavpili un Krāslavā. Taču saruna būs ne tikai par darbu, bet arī par ģimeni, draugiem un Ulda hobijiem — mūziku, tehniku un pēdējā laikā arī celtniecību.

Es nevaru atļauties būt neizlēmīgs

— Kamēr valstī tikai runā par reģionu izveidi, lauksaimniecības pārvaldes jau divus gadus strādā pēc reģionu principa. Kādi ir secinājumi?

— Šī reorganizācija notika visā valstī, lai sagatavotos SAPARD programmas administrēšanai. Pēc Eiropas standartiem tik liels lauksaimniecības departamentu skaits, toreiz tie bija katrā rajonā, nedrīkstēja būt. Mūsu pārvalde aptver Preiļu, Daugavpils un Krāslavas rajonus, un platības ziņā ir pielīdzināma vidējam reģionam Eiropā.

Pilnībā esmu par reģionalizāciju, jo komunikācijas ir attīstītas tiktāl, ka attālums vairs nav šķērslis. Samazinot pārvalžu skaitu, sarūk arī administrēšanas izmaksas. Dokumentus subsīdijām Dienvidlatgales zemnieki kā agrāk formēt uz vietām visos trijos rajonos, SAPARD pieteikumus gan pieņemam tikai Preiļos. Pārvaldes grāmatvedība ir centralizēta, un šiem speciālistiem darba apjoms ir audzis.

— Kā mūsu reģiona un rajona zemnieki ir izturējuši pirmo lielo pārbaudījumu ar SAPARD?

— Laimīgi esam apmaksājuši pirmo projektu, ko realizēja zemnieks no Daugavpils rajona. Šobrīd viņš jau ir saņēmis naudu atpakaļ, tie ir vairāk kā 30 tūkstoši latu. Ja ņem vērā, ka šis ir aptuveni 100 tūkstošus latu vērts projekts, tad banku procentos vien jāmaksā 25 latu dienā. Tomēr viss norit veiksmīgi, šis zemnieks ir viens no spēcīgākajiem graudaudzētājiem reģionā, kurš aktīvi kooperējas.

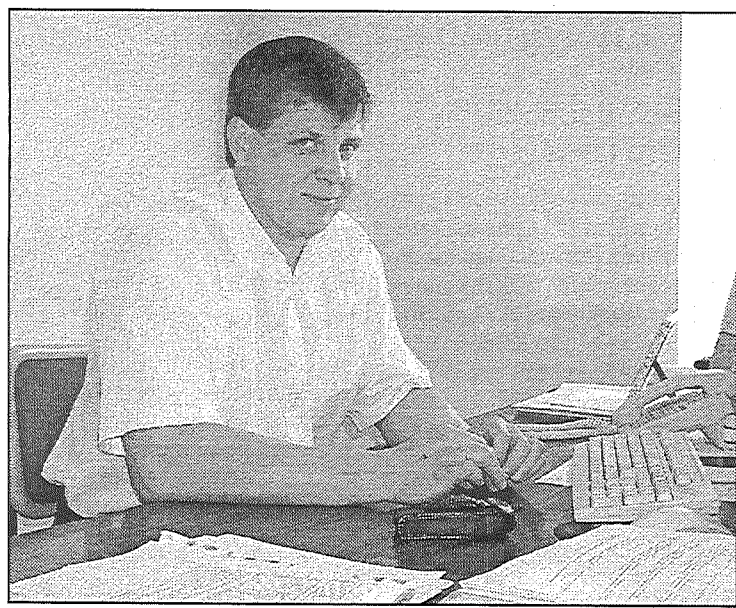
Šobrīd reģionā iesniegti 22 SAPARD projekti, taču pagaidām ērunāšu par rezultātiem, jo tie ir izskatīšanas stadijā. No Preiļu rajona — z/s «Punduri» Saunas pagastā, IU «Pārsla» Stabulnieku pagastā (iesniegusi divus projektus), z/s «Ievas» Vārkavas novadā, Arturs Āboliņš Sīlukalna pagastā, Dainis Prikulis Saunas pagastā, Āris Bruzgulis Galēnu pagastā, Kārlis Vilcāns Saunas pagastā. Zemnieki iegādāsies tehniku, nodarbošies ar apmežošanu, kā arī sniegs pakalpojumus un sakārtos ceļu infrastruktūru, kas ved līdz ražošanas objektiem.

— Un kā Preiļu zemnieki izskatās reģiona kontekstā, ņemot vērā saņemtās valsts subsīdijas?

— Izskatāties labi. Daugavpils ar sējplātībām, bet Preiļu rajons ar piena lopkopību. Reģionā ir lielākais piena lopu skaits valstī aiz Ziemeļvidzemes. Pateicoties Preiļu rajona padomes attīstības plānošanas speciālistiem Irēnai Šaiterei un Pēterim Romanovam, kas ir šīs lietas iniciatori, rajons ir līderis subsīdiju saņemšanā par bioloģisko lauksaimniecību gan reģionā, gan valstī. Kopā reģions izmaksai 2002. gadā pieteicis Ls 91 000, no valsts atbalsta programmas uz visu republiku piešķirtajiem Ls 100 000.

Lielākie Preiļu rajona subsīdiju saņēmēji saimnieko Rožupes, Rožkalnu, Saunas un Galēnu pagastā. Aktīvākās saimniecības, kas regulāri saņem lielāko valsts atbalstu lopkopībā, ir «Kapteini», «Beči», «Strautiņi», «Jāņu mājas», «Smilgas», «Salenieki», «Brūveri», «Neļķes 92», «Miežiši», «Punduri», «Zvirgzdi Varaža», «Jaunāres», «Priedaine». Lielākie graudaudzētāji ir saimniecības «Ozoli Gribinānos», «Pīlādži», «Beči», «Bērziņi» un «Jaunbaloži».

— Ar ko nodarbojāties, pirms kļūvāt par reģionālās lauksaimniecības pārvaldes direktoru?

● Dienvidlatgales reģionālās lauksaimniecības pārvaldes direktora pienākumus Uldis Koņecnijs pilda kopš 2000. gada 17. februāra. Foto: M.Rukosujevs

— Dažādos amatos strādāju Preiļu rajona padomē. Sāku kā ierindas speciālists. 1994. gadā sākas teritoriālā plānošana, arī pasažieru pārvadājumu dotēšana, vajadzēja plānot šos jautājumus. Tajā laikā rajona padomei izdevās izveidot, manuprāt, optimālu modeli pasažieru pārvadājumu plānošanā. Piešķirtā finansējuma ietvaros centāmiem strādāt tā, lai Preiļos izvietoto PU «Jēkabpils autobusu parks» filiāli pārveidotu atbilstoši tā laika prasībām, finansējām remontboksū un garāžu izbūvi, iegādājāmiem jaunus autobusus. Protams, neiztikām arī bez kļūdām, piemēram, iegādājoties Polijā ražotos pasažieru autobusus, neparedzējām to nepiemērotību Latvijas klimatiskajiem apstākļiem un CSDD tehniskajām prasībām. Iespējams, ka jau toreiz vajadzēja pirkt lietotos Mercedes tipa autobusus, kādi iepirkti pēdējos gados, taču tajā brīdī mēs izvēlējāmies optimālāko un cenas ziņā pieņemamāko variantu, jo Eiropā autobusu cenas ir ļoti augstas.

Mani darba pienākumi neaprobežojās tikai ar pasažieru pārvadājumu organizēšanu, biju arī izpilddirektors padomnieks. Nācās pārstāvēt rajonu liela mēroga pasākumos, vienlaicīgi mācoties un iepazīstot iestādes vadītāja smago darbu. Seši rajona padomē pavadītie darba gadi bija ļoti laba skola, un ar tiem saistās vislabākās atmiņas.

— Vecāku ceļu izglītības laukā

— Un tomēr izlēmāt darba specifiku mainīt, startējot pārvaldes direktora amatā?

— Savā laikā biju ieguvis labu izglītību, esmu beidzis Lauksaimniecības universitātes Ekonomikas fakultāti, bija uzkrāta arī zināma pieredze, tādēļ nolēmu, ka reģiona attīstībai varu dot kaut ko vairāk. Nebija sveša darbība Reģionālā fonda, PHARE, ISPA projektu ietvaros, zināju, ar ko perspektīvā būs jānodarbojas lauksaimniecības pārvaldei. Protams, nosacījumi SAPARD saņemšanai ir daudz stingrāki, aptuveni 2000 lappušu aizņem tikai dažādi procedūru apraksti vien. Ja teiktu, ka sākumā šajā darbā bija viegli, tad es jums melotu. Par vadītāju neviens nav piedzimis, par tādiem kļūst.

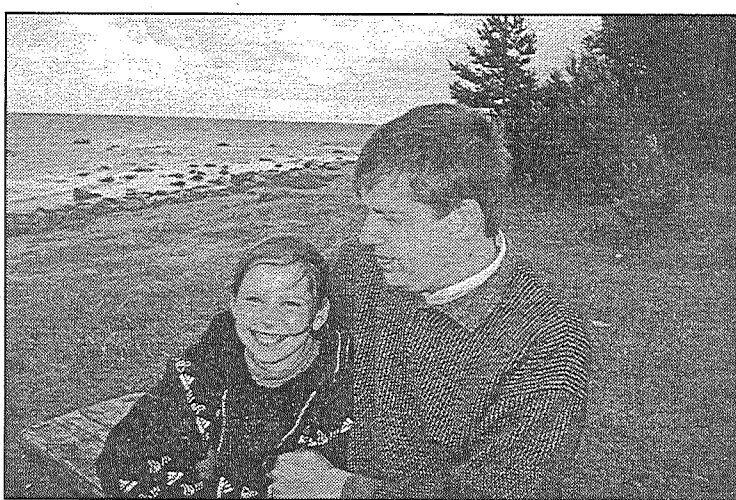
— Vai skolas gados jums bija daudz draugu?

— Neatkarīgi no iņemamajiem amatiem, manas prioritātes draugu izvēlē nemainās. Skolas un studiju laika draugi nekur nav zuduši, jo, par laimi, arī viņiem ir tāda pati pārliecība attiecībā uz draudzību. Pilnīgi piekrītu uzskatam, ka ar gadiem jaunus draugus iegūt ir arvien grūtāk. Ir izkristalizējies konkrētu cilvēku loks, uz kuriem varu paļauties, gadu gaitā esam viens otru pārbaudījuši dažādās situācijās.

— Vai skolas gados bijāt skolotāju milēts bērns?

— Bērnība un skolas gadi pagāja Aglonā. Problēma man pašam bija tā, ka esmu skolotāju dēls. Mamma bija direktora vietniece Aglonas vidusskolā, kuru beidzu arī es, bet tētis — pasniedzējs Jaunaglonas arodskolā. Pielāju, ka skolotājiem nebija viegli, bijām diezgan ekspresīva klase. Atceros, bija gads, kad mums nomainījās pieci klases audzinātāji. Ar laikraksta starpniecību gribētu pateikties visiem saviem skolotājiem par viņu ieguldītajām pūlēm un pazaudētājiem nerviem mūsu skološanā un audzināšanā.

— Kuras sava rakstura īpa-

● Uldis ar meitu Baibu Rojas jūrmalā aizpagājušajā gadā.

neturpinājāt, bet kļūvāt par ekonomistu.

— To, ka mācīšos augstskolā, bija izlēmis jau sen. Sākumā tēvs «bīdīja» uz agronomiju, ko arī pats bija studējis, bet es izlēmu studēt visa pamatu pamatu — ekonomiku. Trāpīju desmitniekā. Mācījies ļoti spēcīgā grupā. Cik iestājāmie, tik arī pabeidzām.

— Pa kuru laiku paguvāt ap precēties?

— Jelgavā satiku Preiļu meiteni un vēlāk, 4. kursā, apprecējāmies. Solvitu pirmoreiz satiku, kad bijām reflektanti un stājāmie augstskolā. Meitenes uz Jelgavu no mājām bija atbraukušas ar pēdējo vilcienu, un dežurante nelaida viņas kopmītnē. Vairāki puīši kopā izlēmām, ka jāpalīdz, un pa istabiņas logu iecēlām viņas iekšā. To, ka Solvita kļū manā sieva, toreiz pat nenojautu. Arī sieva ir beigusi Ekonomikas fakultāti, viņa ir ekonomists grāmatvedis un strādā Valsts ieņēmumu dienestā. Meita Baiba šoruden mācīsies 6. klasē Preiļu 1. pamatskolā.

— Kam dodat priekšroku brīvajā laikā?

— Cik iespējams cenšos veltīt laiku ģimenei, jo pats ļoti atceros, kā gaidīju mājās vecākus, kuri vienmēr bija aizņemti darbos. Mani vaļasprieki ir mūzika un tehnika, bet pēdējā laikā arī būvniecība. Atjaunoju tēva mājas dzīvokļa izskatā Aglonā, uz kuriem ar ģimeni braucam vasarā. Varēju likt lietā pārvaldes administratīvās ēkas remonta laikā gūto pieredzi.

— Un kā ar mūziku un tehniku?

— Bērnībā kopā ar kaimiņu zēniem pašmācības ceļā iemācījos spēlēt ģitāru, nodibinājām skolā grupu. Sākumā spēlējām skolas pasākumos, tad arvien nopietnāk — kultūras namos, ballēs, kāzās. Pateicoties mūzikai, pirmoreiz sapratu, — ja ieguldī pūles sevis izglītošanā, tas vēlāk noteikti atmaksājas. Spēlēju visdažādākos instrumentus, tagad šim vaļaspriekam atliek arvien mazāk laika.

Puikas gados ieinteresēja tehnika, tiku pie motocikla, bet studiju gados, pašam pelnot naudu, arī pie mašīnas.

— Kuras sava rakstura īpa-

● Sieva Solvita ceļojuma laikā Prāgā. Foto no U.Koņecniņa albuma

šības uzskatāt par vērtīgākajām?

— Kā ierēdnim man ir dota iespēja regulāri mācīties Valsts administrācijas skolā. Reiz vajadzēja zīmēt sava rakstura shēmu un, aizpildot testu, pētīt, kurā «kvadrātiņā» iederies vairāk. Šis tests apliecināja man piemītošās vadītāja spējas un īpašību pieņemt lēmumus patstāvīgi. Taču kā vadītājam man noteikti jācenšas ieklausīties arī padoto domās. Uzskatu, ka vadītājam ir jāprot pieņemt lēmumus. Protams, vienmēr pastāv iespēja kļūdoties, taču vēl skumjāk, ja cilvēkam trūkst izlēmības. Es nevaru atļauties būt neizlēmīgs, jo esmu atbildīgs par cilvēkiem, kas strādā manā kolektīvā. Gribu teikt, ka arī valsts atbalstā zemniekiem mēs strikti vadāmies pēc noteikumiem, kurus nedrīkstam pārkāpt. Tas ir tāpat kā braukt ar automašīnu, stingri ievērojot ceļu satiksmes noteikumus.

G.Kraukle

IZGLĪTĪBA

Noteiks skolas somu svaru

Valdībai drīzumā būs jāizskata noteikumi, kas noteiks, kā izglītības iestāde veicina iespēju skolēniem uzglabāt ikdienas nepieciešamās lietas, lai netiktu pārsniegtas skolēna somas piepildījuma svārs, kas atbilst ieteicamajām pārnēsājamo priekšmetu smaguma normām atsevišķā vecuma grupā, ziņo LETA. Somas svaru skolēniem, jaunākiem par 9 gadiem, domāts noteikt 2,5-3,5 kg, vecumā no 9 līdz 12 gadiem — 3,5-4 kg, vecumā no 12 līdz 14 gadiem — 4-4,5 kg, 14-16 gadu vecumā — 4,5-5 kg, bet vecākiem par 16 gadiem — no 5 kg un vairāk.

Septītais mācību gads ģimnāzijā

Direktors gatavo disertāciju doktora grāda iegūšanai

Preiļu Valsts ģimnāzijas (PVĢ) direktors Jānis Eglītis šo pirmo dien ieradās savā darbavietā pēc ilgāka pārtraukuma, kas pavadīts Dānijā nopietnās studijās. «Novadniekam viņš pastāstīja:

— Mācos Latvijas Lauksaimniecības universitātes ekonomikas doktorantūrā un trīs mēnešus stažējos Dānijā, Roskildas universitātē. Tas nozīmēja gan mācību literatūras studijas, gan ārējo pieredzes apguvi savā pētījumā. Esmu sagatavojis apmēram četras piektdaļas no savas doktora disertācijas, kas saucas «Izglītības kvalitātes nodrošināšanas reģionālie aspekti». Mans pētījums ir par valsts ģimnāziju izveidi Latvijas Republikā.

Neuzrakstīta vēl ir palikusi viena nodaļa, bet tai vajadzīgi Latvijas dati. Ceru, ka divu mēnešu laikā ar to izdosies tikt galā. Ja viss labi veiksies, ir cerības pavasarī doktora disertāciju aizstāvēt.

Jānis Eglītis paskaidroja, ka stažēšanās Dānijā notikusi vairāku iemeslu dēļ. Latvijas Lauksaimniecības universitātei noslēgts sadarbības līgums ar šo Dānijas augstskolu, bez tam šī ārvalsts atrodas Latvijai tuvāk, un, kā teica Jānis Eglītis — tuvāk mājām. Līdz ar to direktoram bija iespē-

ja ierasties arī uz ģimnāzijas izlaidumu, kas viņam nebija mazsvarīgi. Latvijas izglītības sistēmā aizgūti ļoti daudzi elementi no Dānijas skolu sistēmas, tāpēc tās abas var salīdzināt, un arī tas bija viens no iemesliem studijām šai valstī. Stažēšanās notika par Eiropas Savienības Rasmusa stipendijas līdzekļiem.

Šī gada absolventi parāda augstas zināšanas

Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Valsts ģimnāzijas statuss tiek piešķirts skolām, kur ne mazāk kā 75 procenti no absolventiem centralizētajos eksāmenos iegūst augstāko vērtējumu, kas atbilst A, B un C līmenim. Šogad ģimnāzijā šis rezultāts ir 79 procenti, kas ļauj valsts ģimnāzijas statusu saglabāt uz turpmākajiem diviem gadiem. Kā uzsvēra Jānis Eglītis, augstie rezultāti liecina, ka 3. kursa beidzēji ir mērķtiecīgi un objektīvi izvēlējušies centralizētos eksāmenus un nopietni tiem sagatavojušies. Malači, uzslavēja Jānis Eglītis nu jau bijušos ģimnāzistus, kas dokumentu par izglītības iegūti saņēma šovasar.

Pēc direktora rīcībā esošās informācijas par pagājušā mācību gada (2000./2001.) rādītājiem valsts centralizētajos eksāmenos tikai četrām valsts ģimnāzijām bija izdevies sasniegt 75 procentu

barjeru. 2001./2002. gadā visām ir izdevies izpildīt Ministru kabineta prasības.

Šogad atjaunots komerckurs

Skola ver durvis jaunajiem ģimnāzistiem. Pirmajā kursā uzņemti 115 jaunieši, kuri sekmīgi nokārtojuši divus ģimnāzijas noteiktos iestājpārbaudījumus. Šajā mācību gadā atkal atjaunots komerckurs, kas iepriekšējā mācību gadā nebija nokomplektēts. PVĢ jaunatnācēji uzsāk mācības piecās izglītības programmās: humanitārā, dabas zinību, komerciālā, vispārīgā un datoru.

Ģimnāzistus mācis desmit maģistri, viens zinātņu doktors, kā arī topošie maģistri un doktors

PVĢ pedagogisko darbinieku sastāvs ir nepārtrauktā kvalitatīvā maiņā. Šogad maģistra grādu ieguvuši skolotāji Valentīna Pastare, Ivars Pakers un Juris Erts. Pavisam no skolā strādājošajiem skolotājiem desmit ir ieguvuši maģistra grādu. Divi skolotāji: Vija Pīzele un Žanna Bogdanova turpina mācības magistratūrā. Vienai no pedagogēm ir doktora grāds, bet direktors būs otrs doktora grāda ieguvējs. Maksimums piecu gadu laikā visiem ģimnāzijas pe-

dagogiem būs maģistra grāds, ir pārliecināts direktors, jo patlaban tādi ir puse no visiem pedagogiem, kas pasniedz mācību priekšmetus. Tāda esot prakse arī pārējās pasaules valstīs attiecībā uz ģimnāzijas līmeņa izglītības iestādēm, un arī Dānijā ģimnāzijas strādājot tikai maģistri.

Pēceksāmens mazāk centīgajiem

28. augustā notiks papildus pārbaudījums tiem ģimnāzijas 1. un 2. kursa audzēkņiem, kuri pavasarī saņēma nesekmīgu atzīmi — zēmu par četrām ballēm — kādā no mācību priekšmetiem. Pēceksāmens noteikts saskaņā ar skolas pedagogiskās padomes lēmumu. To kārtos 14 ģimnāzijas audzēkņi. Ja arī pa vasaru šiem skolēniem nav izdevies paaugstināt savu zināšanu līmeni un pārbaudījumā nevarēs iegūt sekmīgu atzīmi, pedagogiskā padome lems par viņu atskaitīšanu vai palikšanu skolā. Iespējams arī pārcelt nākamajā kursā, nosakot pārbaudes laiku dažu mēnešu garumā. Šādi pēceksāmeni rīkoti arī iepriekšējos gados, un vienam otram ģimnāzijas audzēkņim tie beigušies ar atskaitīšanu no audzēkņu skaita. Lielākoties nesekmīgas atzīmes iegūtas vienā, atsevišķiem skolēniem — divos mācību priekšmetos. Bēdīgāk ir tajos gadījumos, saka direktors, ja atskaitīt nākas pēc 2. kursa pabeigšanas, taču, ja divos ģimnāzi-

jā pavadītos gados tā arī nav radusies sapratne par skolas prasībām attiecībā uz zināšanu līmeni, neko nevar darīt. Skola nav tendēta uz atskaitīšanu, diemžēl pārlietu liela liberālisma gadījumā dažos ģimnāzistos veidojas filozofija, ja divus gadus ir izdevies iztikt bez kārtīgas mācīšanās, tas izdosies arī trešajā. Ja ģimnāzists dzīvo ar šādu domu, tas nav motīvs tālākai izaugsmei, ir pārliecināts skolas direktors.

Turpinās kabinetu modernizāciju

Jaunajā mācību gadā PVĢ svarīgākais darbs būs tālāka mācību kabinetu modernizācija mācību līdzekļu izmantošanai datorizētā veidā. Vairāk pievērsīsies arī talantīgākajiem audzēkņiem, informēja Jānis Eglītis. Ģimnāzija vienmēr tiek vienādi strādāts ar visiem, lai sasniegtu kādu noteiktu līmeni, bet turpmāk nedaudz vairāk uzmanības un līdzekļu tiks veltīts talantīgākajiem bērniem, lai viņi šeit varētu maksimāli attīstīt savu potenciālu.

Paredzēts arī radikāli pārkārtot skolēnu zinātnisko biedrību darbu. Šajā jomā aktīvi sāks strādāt jau aizvadītajā mācību gadā un pie tam ar atzīstamiem panākumiem, — gūstot godalgotas vietas. Bez tam tiks dažādoti interešu izglītības piedāvājums.

Gatavojas izmaiņām izglītībā

Rajona skolu direktoru vietnieki divu dienu kursos «Izglītības kvalitātes uzraudzība» papildināja zināšanas, kas nepieciešamas, gatavojoties radikālām pārmaiņām izglītības standartos, kas tiks ieviesti, sākot ar 2004. gadu. Plašāku informāciju «Novadniekam» sniedza rajona skolu direktoru vietnieku metodiskās apvienības vadītāja, Līvānu ģimnāzijas direktora vietniece izglītības jomā Inese Magdaļenoka:

— Kursos apgūstam zināšanas par vairākiem jautājumiem, kā, piemēram, izglītības procesa kvalitātes nodrošināšanas normatīvā pamatojuma apzināšanās (kvalitātes administrēšanas ārējās sistēmas novērtējums un pieņemšana rīcībai), mācību iestādes darbības rezultativitātes, attīstības virzības izvērtējums, skolēnu mācību sasniegumu noteikšanas izstrāde un tamlīdzīgi.

Inese Magdaļenoka pastāstīja arī par to, kas pašlaik direktoru vietniekiem izglītības jomā ir vissvarīgākais — prognozēt un sagatavoties pārmaiņām 2004. gadā, kad izglītībā tiks ieviesti jauni

● Skolu direktoru vietnieku kursos vada Aizkraukles izglītības pārvaldes speciāliste, vairāku mācību grāmatu autore Ingrida Gailite.

standarti. Skolās ir jāizstrādā vienota pieeja standartu ieviešanai.

Šajā vasarā notiek intensīvas apmācības kursu veidā skolu vadoša-

jiem darbiniekiem, kuros tiek iegūtas zināšanas par vienotu pieeju

izglītības standartu ieviešanā.

Skolēnam un viņa vecākiem izmaiņas izglītības standartos nozīmē to, ka būtiskākais uzsvārs tiks likts uz dzīves prasmju apguvi. Mēs skolā dažkārt mācām ļoti sarežģītas teorētiskas lietas, teica Inese Magdaļenoka, bet neiemācām dzīves prasmes — māku sadarboties, māku risināt problēmas, strādāt ar dažādiem informācijas avotiem. Kaut vai elementāru lietu, — beidzot skolu, jaunieši nespēj aprēķināt, cik flīžu nepieciešams vannas istabai.

Jaunie standarti nozīmē arī sadarbību starp visu priekšmetu skolotājiem. Valodas mācīšana vairs nebūs tikai latviešu valodas skolotāja problēma, bet arī vēsturniekam, matemātiķim un fiziķim jāpārkārto runāt. Valodas mācīšanai būs cita komunikatīvā pieeja, nevis akla likumu iekalšana, uzsvēra pedagoge.

Viss skolu direktoru vietnieku metodiskās apvienības darbs jaunajā mācību gadā būs virzīts uz jauno standartu apzināšanu un ar to saistīto metodisko struktūru izmaiņām skolā.

Lappusi sagatavoja L.Rancāne
Foto: M.Rukosujevs

SPORTS

Līvānu novada sporta svētki senlatvieša Ķeņča gaumē

Nedēļu ilgušo Līvānu novada sporta svētku noslēguma pasākuma šīgada svētku simbols – Ķeņcis teica šādus vārdus: «Ak, mīlais Kungs un Pestītāj! Tu nu redzēji mūsu šīs nedēļas ceļus Līvānos no pirmdienas līdz sestdienai, kurus mēs gājām nevis, dzīdamies pēc pasaules goda un slavas, bet lūgdami tik to, lai tu visu nedēļu dotu spēku sportistu saimei, no vismazākā līdz vislielākajam doties cauri mākoņiem uz saules un uzvaras kalniem. Un tam Līvānu novada virsmērnika kungam dod tādu prātu, lai viņš to naudas iemērīšanu Līvānu sportistu saimei vērs par labu, jo viņi ir tā sportistu inteliģence, kurai būs novadu uz ārpusi reprezentēt pie civilizētās pasaules. Un vēl, Kungs, dod veselību un veiksmi arī tiem pušelniekiem, kas šiem svētkiem no sava maišeļa ko atbēruši vai izvilkuši: Latvijas

Unibankas Preiļu filiālei, firmām «Adugs», «Saltums - 2», «Minox», «Līvānu centra aptieka», «Evīta», «Bork», «Avenīte», «Paula - 3», «Līvengoft», z/s «Mantiniēki», Turku un Rožupes pagastu pārvaldēm.» Jebkura aktivitāte ir vislabākās zāles, un tās sporta svētkos pat bez receptes bija pieejamas neierobežotā daudzumā, un to izmantoja 939 sportot gribētāji.

Uzvarētāji neklātienē skriešanā un soļošanā:

Aija Dukaļska, Valdis Leitīns, Madara Šūpulniece, Juris Krjukovs, Māra Šūpulniece, Sandis Lācis, Juris Jansons, Anna Švirkste, Diāna Romanova, Rūta Vanaga.

Strībolā: «Kas» (Artūrs Zarāns, Uldis Maskalāns, Kaspars Stikāns, Māris Vitkovskis), «Zemessardze» (Olīta Bidzāne, Sinta Golubeva, Dace Svirska, Māriete Vilcāne), «Knaģīši» (Rolands Vilcāns, Gints Sinkevičs,

Ervīns Praņevskis, Kristaps Liepiņš), «Ej šurp» (Armands Sokolovskis, Kaspars Gulbinskis, Zintis Plivda, Jānis Zukulis).

Volejbolā: «SVS» (Jānis Stankevičs, Aleksandrs Seladins, Vadims Vasiljevs, Kazimirs Drobišs), «Mix Adidas» (Valdis Voitīns, Edgars Svīrskis, Māriete Vilāne).

Ģimeņu sacensībās Mini ģimenes titulu izcīnīja Vilcānu ģimene, Midi ģimenes titulu – Golubevu ģimene, bet Dižģimenes titulu – Māsānu ģimene.

Šautriņu mešanā labākie ir Sinta Golubeva, Vadims Markevičs, Andrejs Varlamovs, Kristīne Sergejeva, Katrīna Stoļerova un Kristaps Bulmeistars.

Piepušamajā boksa atrakcijā: Ludmila Juhņeviča, Edgars Doļņikovs, Baiba Medvedjeva, Sandis Gulbinskis, Ināra Čivča, Jānis Vičs, Pāvils Koņuhovs, Viktors Isajevs,

Maija Kulakova. **Piepušamā atrakcijā «Lielā balva»:** Aivars Lebedevs, Dana Tjurina, Antoņina Mironova, Inese Stahovska, Juris Sandross, Raitis Žurkovskis, Ludmila Juhņeviča.

Futbola trīscīņā: Aivars Grigorjevs, Ieva Dreimane, Pāvils Koņuhovs. **Veiklības trīscīņā:** Raimonds Vaikulis, Signija Valaine, Kristaps Daugavietis, Baiba Medvedjeva, Matīss Batarāgs, Arita Golubeva. **Spēka mitriķu trīscīņā:** Pēteris Ozoliņš, Zigmunds Vanags.

Armreslingā: Āris Andersons, Jānis Aizpurs, Liāna Dzene, Silvija Jakimova.

Pāru sacensībās: Iveta Stahovska, Jānis Vičs.

Zābaka mešanā: Pēteris Ozoliņš, Ēvalds Aizpurs, Zigmunds Vanags, Māriete Vasiljeva, Kristaps Daugavietis, Liene Presņakova, Raivis Doļņikovs, Karīna Stoļerova. **G.Kraukle**

Tirgus ziņas (Ls/kg)

	Līvānos	Preiļos
Gaļa, piena produkti		
Cūkgāļas mikstums	1,60-1,80	—
Stilbīni	0,80	—
Speķis	1,0	—
Sālīts speķis	1,20-1,60	—
Zāvēts speķis	1,0-1,90	—
Kakla karbonāde	1,90	—
Karbonāde	2,50	—
Aknas	1,30	—
Nieres	1,0	—
Sirdis	0,70	—
Liellopa, teļa gaļa	1,80	—
Piens	0,15	—
Krējums	0,90-1,0	—
Biezpiens	0,60	—
Sviests	1,20	—
Siers	1,50	—
Dārzeņi, augļi, ogas, medus		
Kartupeļi	0,06-0,12	0,12-0,15
Bietes	0,15-0,25	0,20-0,25
Vāritas bietes	0,30	—
Burkāni	0,25	0,30-0,40
Kāposti	0,10	0,10-0,15
Skābēti kāposti	0,50	—
Kiploki	0,85-1,0	1,0
Sīpoli	0,25-0,40	0,25-0,35
Gurķi	0,05-0,15	0,10-0,20
Tomāti	0,40-0,45	0,35-0,40
Paprika	0,50-0,60	0,50-1,0
Kabači	0,10-0,20	0,20
Āboli	0,15-0,20	0,10
Mellenes (I)	—	0,60
Brūklenes	0,40	0,45-0,50
Plūmes	0,10-0,20	0,25-0,40
Bumbieri	0,15	0,20-0,30
Dilles (buntīte)	—	0,10
Medus	2,80	2,70-2,80
Linsēklu eļļa	2,80-3,0	2,70-2,80

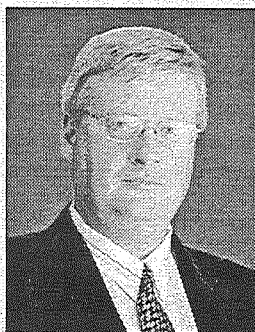
Sagatavoja G.Kraukle

POLITISKĀ REKLĀMA

CELSIMIES, LAI CELTU!

Odisejs Kostanda

Es ticu, ka Atmodas ideāli vēl ir dzīvi, ka mums ir gods, spēks un lepnums, lai celtos un patriektu visus smīnošos draņķus un zaglīgos liekuļus, kuru "saimniekošana", "pūles valsts labā" un savas kabatas mīlēšana novedusi Latviju bezdībeņa malā

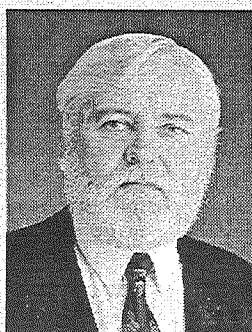
Ludmila Kuprijanova

ES — jums! Jūs — ES! Sociālo problēmu sakārtošana ir labākā ceļmaize, ejot uz Eiropas Savienību. Sociālās garantijas šodien — tas ir balsojums par Eiropas Savienību rīt.

Ilmārs Bišers

Kā Latvijas tautai, tā arī tās ievēlētajiem deputātiem ir jāsaprot, ka ne jau ar zēlabām un dāvanu lūgšanu mēs varam nonākt pie pārtības un pienācīgas vietas demokrātisko valstu saimē.

To mēs varam panākt tikai sekojot savu tēvu un vectēvu piemēram, kuri ar sūru darbu un stingru stāju savu tiesību aizstāvēšanā nodibināja Latvijas valsti un panāca tās uzplaukumu. Sekosim viņu piemēram!

Zigurds Eglītis

Aizvadītajos 12 gados neviens no politiskajiem līderiem nav nopietni pievērsies Latgales lauksaimniecības un rūpniecības attīstībai. Nav domāts par jaunu darba vietu izveidi, kaut gan tā ir vienīgā iespēja valsts budžeta palielināšanai, tātad arī tautas labklājības līmeņa celšanai. Smeļoties ierosmi izcilā tautsaimnieka Kārļa Ulmaņa patriotismā, kopā ar domubiedriem vēlos pierādīt, ka Latgale var atdzimt un tai ir jāatdzimst.

Tikšanās ar politiskās apvienības "Centrs" līderiem RADIO LATGALEI tiešajā ēterā 20. augustā plkst. 18

Politiskā apvienība "Centrs" - Mazā Monētu iela 3, Rīga, LV 1050, tālrunis 7287739

AKTUALITĀTE

Kas cits, ja ne paši, jebšu, vai tirgotāji vēlas aizstāvēt savas intereses?

Neatkarības gados pamazām nākas pierast un būt par lieciniekiem procesiem, par kuriem agrāk tikai lasījām grāmatās vai redzējām filmās saistībā ar kapitālisma «vilku likumiem» — par to, kā monstri «aprij» sīkražotājus, un kā lielveikali nospiež uz ceļiem mazo veikalu īpašniekus.

Līdz Preiļiem supermārketi un megatirgotavas vēl nav nonākušas un, jādomā, ar šo mazpilsētu lielas cerības arī nesaista. Tomēr vietējos tirgotājus nomāc fakts, ka pilsētā parādās lielveikali, kas draud ar izputēšanu un iznīkšanu vietējiem veikaliem. No pircēja viedokļa viss ir skaidrs, — viņam vajadzīga zemas cenas par svaigu un labu preci, un, protams, labāk, ja šī lētā prece atrodas skaistā un modernā veikalā. Pircējam ir vienai, ja konkurenci neiztur un bankrotē viens vai desmit mazie veikali. Taču nevienlīdzīgajā konkurencē zaudējušie veikali rada bezdarbu simtiem cilvēku, kuri strādājuši šajos veikalos, ražojusi vai piegādājuši tiem preci. Mazo veikaliņu zaudētā cīņa un to slēgšana rada neatgriezeniskas izmaiņas pilsētas provincālajā sejā. Ar šiem veikaliem pilsēta zaudē tikai tai piemītošu izskatu un pievilcību, jo lielveikali, lai kur tie atrastos, cits citam ir līdzīgi kā divas ūdens lāses. No otras puses, lielveikala cenu diktāts un preču kvalitātes līmenis liek tādā pat līmenī turēties arī mazajiem veikaliem. Ja mūsu lauku pilsētīnās, Preiļos vai Līvānos šodien nebūtu lielveikalu, par pirkumu nereti nāktos maksāt vairāk.

Kā izturēt konkurenci apstākļos, piemēroties tirgus likumiem, ne tikai nezaudēt savu vietu, bet arī attīstīties tālāk? Vai pie visa vainojami lielveikali? Vai ir vajadzīga organizācija, kas aizstāvētu vietējo tirgotāju intereses?

Es cīnos ar cenām un kvalitāti

SIA «Santa 98» direktors Igors Mihailovs:

— Pret lielveikaliem mēs varam cīnīties tikai ar cenām un kvalitāti. Mūsu uzņēmuma veikalos cenas ir zemākas, mēs orientējamies uz zināmu pircēju kontingentu, kas galvenokārt ir nomainīgs. Mūsu veikalos iepērkas laucinieki un tā pilsētas iedzīvotāju daļa, kuru ienākumi ir zemi, tāpēc cenas atbilstoši viņu pirktspējai ir zemākas nekā lielveikalā.

Es uzskatu, ka mazo veikalu īpašniekiem vietējos apstākļos nav vienādas konkurenci iespējas. Neatkarīgi no tā, kas darbojas

tējā pašvaldībā, pretimnākšanu kā vietējais uzņēmējs neesmu saņēmis. Man viena vai otra dokumenta kārtošana pašvaldībā paņem ļoti daudz laika, kamēr lielveikalam tas izdodas vienā piegājienā.

Apšaubu iespēju vietējiem uzņēmējiem — veikalu īpašniekiem apvienoties organizācijā savu interešu aizstāvēšanai. Labi pazīstu vietējos veikalniekus un zinu, ka viņu vidū valda nikna konkurence, bet vēl vienai daļai intereses par sabiedriskajiem procesiem un tamlīdzīgām lietām ir visai šauras. Neredzu iespēju ar šādiem partneriem panākt vienošanos kopīgu mērķu labad un nopietni strādāt. Bet nodibināt organizāciju tikai tālab, lai rīkodu sapulces un tajās sēdētu, nav nekādas jēgas.

Pāris reizi esmu piedalījies Tirgotāju asociācijas semināros. Man gribētos, lai uz vietas būtu pieejamas šīs asociācijas jurista konsultācijas.

Vēstures gaitu neapstādināt

Valērijs Petrovs, SIA «Vanda-2» direktors:

— Vietējos lielveikalus par to diem varam saukt visai nosacīti, jo tie tomēr nav Eiropas līmenī. Taču to ienākšanas process nav apstūrāms. Drīzumā šeit gaidāmi arī lietuviešu tirgotāji ar savu agresīvo politiku. Bet pēc tam nāks Eiropas veikali, kuri izstums gan pirmos, gan otros, jo nāks ar savām cenām, ar savu lielisko servisu un ar savām lētajām precēm. Ar to jāreķinās. Vēsture atkārtojas, un tas jau piedzīvots Vācijā, kad mazos veikalus iznīcināja lielle, bet pēc tam viss sākas no jauna. Ekonomika turas uz sīkajiem uzņēmumiem, nevis uz lielajiem, tāpēc ceru, ka ar laiku mūsu valdība izstrādās likumus vidējo un mazo uzņēmumu aizstāvēšanai. Bet pašlaik, lai tiktu Eiropā, tai vajadzīga tāda politika, kas atbalsta lieluzņēmēju intereses.

Vēstures gaitu neapturēt. Mēs jau mēģinājām cīnīties pret lielveikala ienākšanu, bet veltīgi. Jo, — no vienas puses, dome mūs aicina kopā un mudina izteikt protestus, bet no otras puses — tai šī situācija ir visai izdevīga cenas uzsisšanai. Dome vērsās pie lieltirgotāja, taču nevis tāpēc, lai pateiktu, ka mūsu iedzīvotāji ir pretī, jo jūs maz dosiet pilsētai, bet tāpēc, lai patīgotos un izspiestu lielāku samaksu par atļaujas došanu. Vismaz es tā uzskatu. Bija izveidota uzņēmēju padome, bet tās darbība tā arī panīka.

Varbūt, ka pašlaik šī situācija ir nedaudz savādāka, jo domes priekšsēdētājs, manuprāt, nav

● Mazie un vidēja lieluma veikali, veikaliņi, kioski, tik ierasti un savdabīgi pilsētas sejā. Tas, vai tiem būs lemta ilga pastāvēšana, atkarīga arī no īpašnieku aktīvas līdzdalības vietējos sabiedriskajos procesos. Foto: M. Rukosujevs

ieinteresēts, lai pašreiz Preiļos esošajiem veikaliem rastos jauni, spēcīgi konkurenti.

Neredzu nekādu nepieciešamību veidot uzņēmēju organizāciju, jo, kā jau teicu, vēsturi neapstādināt. Bez tam, neviens jau nav noskaidrojis, ko īsti pilsētas iedzīvotāji vēlas. Zemas cenas? To var dot arī vietējie veikalnieki, taču viņi tādā gadījumā ir jāatbalsta. Mēs pašlaik vēl neesam Eiropas Savienībā, un neesam spiesti obligātā kārtā ielaist pie sevis citu zemju veikalus. Kāpēc valdība jau pašlaik tiem dod zaļo gaismu?

Priekšroka jādod saviem uzņēmumiem

SIA «Pie torņa» direktore Ināra Indrikova:

— Pret lielveikalu ienākšanu mēs nespējam pretoties. Tie nāk iekšā ar ļoti lielu naudu un ar valdības ziņu. Mēs, Preiļu veikalu īpašnieki, pirms pāris gadiem jau mēģinājām «pikstēt» un protestēt pret liela veikala atvēršanu Preiļos. Vairākas reizes veikalnieki devās uz domi. Es gan biju tikai vienu reizi, bet mani kolēģi gāja atkārtoti. Kas no tā iznāca? Tikai čiks. Varbūt arī tāpēc, ka nebijām apvienoti organizācijā, bet uzstājāmies tikai kā individuālu protestētāju bariņš. Es noteikti esmu par to, ka Preiļos vajadzīga sabiedriskā organizācija, kas apvienotu mazo uzņēmumu īpašniekus, aizstāvētu viņu tiesības un zināmā mērā panāktu labvēlīgus domes lēmumus. Mani veikali ir nomalē, un tāpēc tik spēcīgu negatīvu iespaidu uz tiem lielveikala ienākšana neatstāja, kā uz tiem, kas ir pilsētas centrā.

Mazo veikalnieku izspiešana attiecas ne tikai uz Preiļiem, bet arī, piemēram, uz Aglonu. Vai tiešām 15. augusta svētkos vietējiem ēdināšanas uzņēmumiem nevarētu ļaut nopelnīt? Bet nē, darbojas rinda ar ēstuvēm, kas pieder vienai no slavenākajām Rīgas firmām, un tās pakalpojumus izmanto uz Aglonu atbraukušie rīdzinieki. Arī šajos, Latgalē un rajonā lielākajos svētkos ienākumi, kas varēja palikt uz vietas, aizplūda prom. Uzskatu, ka priekšroka savās mājās būtu jādod pašmāju uzņēmumiem, tas gala rezultātā nāktu par labu rajona attīstībai.

Gaidām atbalstu no uzņēmējiem

Vladimirs Ivanovs, Preiļu novada domes priekšsēdētāja vietnieks:

— Uzskatu, ka situācija nav pa-

Veikalniekiem izdevīgi apvienoties

Jūlija beigās viesnīcas «Līva» konferenču zālē tikās Liepājas Tirgotāju asociācijas (LTA) biedri, lai iepazītos ar Latvijas tirgotāju kooperācijas «Aibe» piedāvātajām iespējām pastāvēt lielveikalu tīklu konkurenci apstākļos. Lietuvā šāda organizācija sekmīgi darbojas jau kopš 1999. gada. Ar kaimiņu pozitīvo pieredzi tirgotājus iepazīstināja Egidijus Aleinikovs.

Vajadzīgi jauni, spēcīgi ieroči

Mūsdienās konkurenci apstākļos mazajam veikalniekam izdzīvot kļūst arvien grūtāk, jo lielle veikalu tīkli saviem pircējiem spēj piedāvāt izdevīgākas cenas sev pieejamo zemāko iepirkuma cenu dēļ, stāstīja E.Aleinikovs. Mazo veikalu īpašnieki katrs par sevi neieperk tik lielas preču partijas, lai saņemtu lielo veikalu tīklu īpašniekiem pieejamās atlaides, tas, protams, ietekmē arī cenas. «Aibe» piedāvā tirgotājiem apvienoties, lai iepirktu produktus lielākās partijās, tādējādi maksājot mazāk, apgalvoja LTA priekšsēdis Valdis Rašmanis. Tas nenozīmē, ka neatkarības zaudēšanu, jo veikalu īpašnieki savu juridisko statusu saglabājot. Protams, veikalniekiem jāuzņemas saistības arī pret kooperāciju, tomēr ieguvums esot daudz lielāks. Jaunās iespējas attieksies galvenokārt uz pārtikas tirgotājiem. Latvijas tirgotāju kooperācijas «Aibe» direktors Zigmunds Skuris plāno, ka mūsu valstī programma varētu sākt darboties jau augustā. Kooperācija jau esot reģistrēta Uzņēmumu reģistrā, un pašlaik tā nodarbojas ar informatīvo kampaņu uzņēmēju vidū.

Lietuvā «Aibe» trīs savas pastāvēšanas gadu laikā piesaistījusi lielu skaitu biedru, to skaits turpinot augt. Šobrīd kooperācijā darbojas vairāk nekā 80 uzņēmēji, kuriem kopumā pieder 356 veikali visā valstī. Lietuvas kolēģu apgrozījums, rēķinot mūsu naudā, esot apmēram seši miljoni latu. Tirdzniecības apjoma ziņā kooperācija atrodas otrajā vai trešajā vietā valstī. Uz pirmo vietu, protams, neesot ko cerēt, jo pārspēt lielveikalu tīklus mazajiem veikalniekiem neesot iespējams. Lietuvas galvaspilsētā cīņā pagaidām esot jāuzskata par zaudētu, jo tur lielveikali gandrīz pilnībā pārņēmuši pārtikas preču tirdzniecību savā varā.

Nākotne — ne pārāk rožaina

Pagaidām, iespējams, daudzi tirgotāji īsti nenovērtē programmas piedāvātās iespējas, tomēr, kā liecina Lietuvas pieredze, tuvāko gadu laikā spēku apvienošana var kļūt vitāli svarīga, uzskata E.Aleinikovs. Jāņem vērā arī fakts, ka, Latvijai pievienojoties Eiropas Savienībai, robežas atvērsies, līdz ar to spēlēs iesaistīsies jauni, daudz spēcīgāki spēlētāji, kuru finansiālās iespējas daudzkārt pārspēs šī brīža varenos, pat RIMI veikalu tīklu.

Jāsaka gan, ka Liepājas un Liepājas rajona tirgotāju aktivitāte pagaidām nav liela. Plānoto 40 — 50 dalībnieku vietā uz pirmo informatīvo semināru bija ieradusies nedaudz vairāk par desmit. Par semināru bijuši informēti visi LTA biedri, iespēju robežās apzināti arī ar asociāciju nesaistītie tirgotāji. Neviens «brīvais» tirgotājs tomēr neesot ieradies. Tiesa, jāņem vērā, ka seminārs noticis tieši 31. datumā, kad visi uzņēmēji aizņemti ar bilanču sastādīšanu.

tikama. Visos reģionos ļoti strauji ienāk lielveikali un supermārketi, pašvaldībām nav likumīgu tiesību aizliegt uzņēmējdarbību, pamatojoties tikai ar to, ka tas nav vietējais uzņēmums. Pašvaldības vadība noteikti ir ieinteresēta saglabāt daudzās darba vietas, ko pilsētai dod vietējie veikali. Bez tam lielveikali tikai darbības sākumā nolaiz cenas, pielietojot tā saucamo dempingu. Kad ar zemām cenām konkurenti ir iznīcināti, tie cenas paceļ sev vēlamā līmenī. Lai noturētos šajā konkurencē, ir va-

jadzīga arī ieinteresētība un atbalsts no uzņēmēju puses, kas pagaidām ir samērā pasīvi.

Vairāki uzņēmēji no citiem reģioniem interesējušies par iespēju nopirkt zemi Preiļos lielveikalu būvēšanai. Jebkura jauna tirdzniecības objekta būvniecība pirms tam būs nodota sabiedriskai apspriešanai. Ja Preiļu iedzīvotājiem, kā arī esošo veikalu īpašniekiem šajā ziņā ir savi uzskati, tad tie ir jādara zināmi, ir aktīvi jāpiedalās lēmumu pieņemšanā.

L.Rancāne

PROBLĒMA

Pašvaldību cīņa ar parādniekiem – grūta, bet ne bezcerīga

Problēma novelta uz pašvaldību pleciem

Grūtāk klājas ar tiem, kas nemaksā pašvaldībai par zemi, jo reāli ietekmēt šīs personas ir grūti, atzīst pagastu vadītāji.

Rušonas pagasta padomes izpilddirektore **Anna Zalāne** uzsver, labi, ka «Novadnieks» aktualizējis šo problēmu, jo nodokļu parādi ir viens no sāpīgākajiem jautājumiem, ar ko jāsaskaras pašvaldībai. Viņa atzīst, ka nodokļu parādu problēma pilnībā ir atstāta pašvaldību ziņā – kā gribat, tā arī tieciet galā. Ja īpašums nav reģistrēts Zemesgrāmatā, tad ir iespējams vismaz pārtraukt zemes lietošanas tiesības, bet ar Zemesgrāmatā reģistrētiem īpašumiem šeit tik viegli.

Tiesāšanās paņem laiku un naudu

Rušonas pagasts vērsies arī pie tiesu izpildītājiem, taču daudzos gadījumos tiek saņemtas atbildes, ka no nemaksātāja nav ko piedzīt. Labākajā gadījumā, ja cilvēks saņem pensiju vai pabalstu, kaut kādu daļu summas atvelk no tā. Teorētiski pastāv iespējas griezties tiesā, taču tiesāšanās no pašvaldības prasa arī zināmus izdevumus: 10% no summas jāiemaksā valsts nodeva, vēl ir arī transporta izdevumi. A. Zalāne stāsta, ka viņu pagastā šajā ziņā pieredze ir visai rūgta. Pērn ticis algots viens darbinieks, kas strādājis parādu piedziņas jomā, un ir gadījies uz visu vienā lietā braukt pat trīs reizes, jo parādnieks vienkārši neierodas uz tiesas sēdi.

No brīdinājuma vēstulēm jēgas maz

Ne jau tikai sīkzemnieki krāj parādus pašvaldībai, nodokļa parādnieki ir arī juridiskas personas, Rušonas pagastā tāda ar SIA «Tauma Eikša», kas pašvaldībai parādā nodokļos 2,8 tūkstošus latu, bet, piemēram, Jersikas pagastā šāds parādnieks ir SIA «Wentwood development Limited», kura parāds sasniedz aptuveni 6 tūkstošus latu.

Parādniekiem izsūta brīdinājuma vēstules, taču vairumā gadījumu tās nekādu uzlabojumu nedod. Kā atzina vairāki pagastu vadītāji, viņi jūtas neērti maksātāju priekšā, kuri ir nesaprašanā par tādu kārtību, ka vieniem nodoklis ir jāmaksā, bet otri to nedara.

Nemaksā nodokli – uz pagastu nenāc!

Sutru pagasta padomes priekšsēdētājs **Antons Znotiņš** uzskata, ka šī nav pašvaldību spēkiem atrisināma problēma, ir jābūt valsts atbalstam. – Pašvaldība nostādīta mūlka lomā, jo reāli jau parādnieku ietekmēt tā nevar. Caur tiesu izpildītājiem daļu izdodas piedzīt, ja cilvēks strādā vai saņem pensiju. Taču ir nepieciešami Ministru kabineta noteikumi vai attiecīgi

grozījumi pašvaldību likumā, jo šobrīd nav sistēmas parādu piedziņai. Manuprāt, reāls līdzeklis būtu vērsties pret parādniekiem, neizsniedzot izziņas pašvaldībā vai nesniedzot citu palīdzību, kamēr nav nomaksāts nekustamā īpašuma nodoklis vai komunālie parādi. Katram taču kaut kad pienāk brīdis, kad jāgriežas pašvaldībā pēc izziņas. Varbūt tad cilvēki sāktu domāt. Kā lai pašvaldība iekasē šos nodokļus, – jautā A. Znotiņš. Viņaprāt, pareizāk būtu, ja ar nekustamā un zemes nodokļa iekasēšanu nodarbotos valsts nevis pašvaldības. Vismaz līdz brīdim, kad attiecīgi būtu sakārtota likumdošana. Vairāku pagastu vadītāji atzina, ka esošajā situācijā derētu atgriezt atpakaļ agrāko kārtību, kad pašvaldības pārstāvji brauca pa parādnieku mājām, un mantu aprakstīja.

Nodoklis var pagaidīt. Ir steidzamāki maksājumi

Cilvēki ir dažādi. Cits pēc brīdinājuma vēstules saņemšanas atnāk un nomaksā visu parāda summu uzreiz, bet ir arī tādi, kuri parādu krājuši gadiem ilgi. Nu arī pašvaldības ķērušās vērsim pie rāgiem un mēģina piedzīt likumīgi pienākošos naudu. Piemēram, Aglonas pagastā nesen kādam lietotājam zeme jau atsavināta. Mantas aprakstīšana gan ir galējs pasākums cīņā ar parādniekiem, piemēram, Vārkavas pagastā pagaidām tādu gadījumu nav bijis. Pašvaldību pārstāvji atzīst, biežāk tā ir cilvēku nevēlēšanās nevis nevarēšana samaksāt nodokli. Kā teica kādā pagastā – cilvēkiem vienmēr atrodoties steidzamākas vajadzības par nodokļa maksāšanu. Tikai sazin kāpēc par elektrību un telefonu visi steidz nomaksāt laikā, jo pretējā gadījumā tos atslēgs.

Cilvēkos nav apziņas, ka par zemi, kas viņam pieder vai ir lietotāšanā, tāpat kā par jebkuru pakalpojumu ir jāmaksā. Būtu saprotams, ja cilvēks grieztos pašvaldībā ar iesniegumu, paskaidrojot, kāpēc pašreiz viņš nodokli nevar samaksāt, taču cilvēki nedara pat to, atzīst Jersikas pagasta padomes priekšsēdētāja **Maija Spūle**.

Sīlukalna pagastā visapzinīgākie

Tomēr ne visur situācija ir bezcerīga. Kā liecina Sīlukalna pagasta pieredze, ar parādniekiem var cīnīties. Sīlukalna pagastā nodokļa parāds par nekustamo īpašumu, zemi ir visniecīgākais. Ja citos pagastos tas sasniedz vairākus tūkstošus, te – vien 300 latus. Arī par komunālajiem maksājumiem nav samaksāti tikai 150 lati. Kā tas iespējams? Pagasta darbinieki atzīst, ka pat revizori par šādiem rezultātiem nebeidz brīnīties, taču nekādas īpašas metodes pielietotas netiek.

Nezālēm un krūmiem aizauguši lauki, par kuriem to īpašnieki nemaksā pašvaldībai nodokli, ir smaga nasta gandrīz visiem pagastiem. Kā un vai iespējams cīnīties ar parādniekiem?

Nekustamā īpašuma un zemes nodoklis tiek iekasēts ļoti neapmierinoši, tādējādi rajonā ir grūti atrast pašvaldību, kuras budžetā nebūtu vairāku tūkstošu latu liels deficīts, ko veido nemaksātie nodokļi. Tas nopietni apgrūtina pagastu padomju darbu, jo naudas nepietiek sociālo problēmu risināšanai. Gandrīz visur ir arī komunālo maksājumu parādi, taču šajā jomā lielākoties ir iespējams, piemēram, atslēgt ūdeni vai kanalizāciju, izlikt no dzīvokļa. Taču, piemēram, Silajāņu pagastā nemaksātājiem ūdeni atslēgt nevar, jo tad jāatslēdz viss ciemats. Savukārt Jersikas īpatnība ir tā, ka ūdenstornis ir privatizēts un nepieder pašvaldībai, tai iedzīvotāji maksā tikai par kanalizāciju.

Aizauguši lauki un nesamaksāts zemes nodoklis ir smaga problēma daudzām pašvaldībām. Parādus piedzīt tās nespēj, un rezultātā budžeti zaudē tūkstošiem latu. Foto: M. Rukosujevs

Pašvaldība	Nekust. īpaš. nod. parāds	Komunāl. maksāj. parāds
Aglonas pag.	4218	4026
Galēnu pag.	2438	729
Jersikas pag.	7200	220
Līvānu novada Rožupes pag.	16 500	2070
Līvānu novada Turku pag.	8791	693
Pelēču pag.	3458	998
Preiļu novada Aizkalnes pag.	3000	1600
Preiļu novada Preiļu pag.	12 000	2066
Riebiņu pag.	10 073	4623
Rudzātu pag.	8402	4400
Rušonas pag.	10 902	1272
Saunas pag.	7804	469
Silajāņu pag.	2500	300
Sīlukalna pag.	300	150
Stabilnieku pag.	1315	—
Sutru pag.	4092	967
Vārkavas pag.	1672	689
Vārkavas novads	10 678	855
Kopā	115 343	26 127

— Cilvēki vienkārši ir ļoti disciplinēti, laikā ierodas pašvaldībā, pat negaidot samaksas beigu termiņu vai brīdinājuma vēstuli. Mēs viņus nekā īpaši neaicinām. Parādā pārsvarā ir īpašnieki, kas nav vietējie, bet dzīvo kaut kur citur, – skaidro pagasta darbinieki. Piemēram, bijis gadījums, kad svešinieki nopirka no vietējiem mežu, kokus izgriezta, bet nodokli pašvaldībai nesamaksāja un nemaksā arī tagad. Pazuduši, kā saka, ar galiem. Pēc norādītās adreses nav atrodam. Vietējiem iedzīvotājiem parasti nodokļa parāds nepārsniedz 5 latus, lielākā summa esot 40 lati.

Vispirms apraksta transportu

Visreālākā cīņas forma ir griezties pie tiesu izpildītājiem konkrētās parādnieku lietās. Šādos gadījumos nav vajadzīgs pat tiesas lēmums, pietiek, ka lēmumu pieņēmusi pagasta padome. Preiļu rajona tiesu izpildītāju kantora

vecākās tiesu izpildītājas pienākumu izpildītāja **Elita Lielojure** informēja, ka aktīvākās pašvaldības piedziņas ziņā ir Preiļu novada Preiļu un Aizkalnes pagasts, Rušonas, Rudzātu un Sutru pagasts.

Tiesu izpildītājs parādniekiem sākumā piedāvā samaksāt summu labprātīgi. Ja 10 dienu laikā tas netiek izdarīts, tad tiesu izpildītāji uzsāk piespiedu piedziņas darbības, aprakstot parādnieka mantu un to pārdodot. Piedziņa var tikt vērstā arī uz darba algu, ja tāda ir, vai arī uz pensiju, taču ieturējums nedrīkst pārsniegt 30% no mēneša darba algas vai pensijas.

Aprakstīta var tik gan parādnieka kustamā, gan arī nekustamā manta. Pirmos parasti apraksta transportlīdzekļus. Taču ir lietas, kuras piedziņai pēc izpildu dokumentiem nav pakļautas. Tāda ir, piemēram, lauksaimniecības tehnika, lopi, barības daudzums. Zemniekam nevar atņemt traktoru, traktora piekabi, arklu, kultivatoru, ecešas, minerālmēslu klie-dētāju, miglotāju un citu tehniku. Neatņem arī nepieciešamo sēklas daudzumu, kas vajadzīgs līdz jaunajai sējai.

Komunālie uzņēmumi parādniekus sūdz tiesā

Savukārt, lai piedzītu komunālo maksājumu parādus, pašvaldībām jāvērsas tiesā. 2000. gadā Preiļu rajona tiesa ir saņēmusi 60 prasības par izlikšanu no dzīvokļiem par īres maksājumu nemaksāšanu. Izskatītas 30 lietas – 21 par īrniekiem Līvānos, 9 – Preiļos. Ienākušas 38 lietas saskaņā ar telpu īres līgumiem, no tām 30 no Līvāniem, 8 no Preiļiem. Gan Līvānu, gan Preiļu pašvaldības uzņēmumi snieguši parādniekus tiesā arī par zaudējumu piedziņu.

Izskatītas 47 lietas par zaudējumu piedziņu Līvānos, 20 – Preiļos. Saskaņā ar spriedumu tiesa izsniedz izpildrakstu, un tālāk rīkojas tiesu izpildītāji.

Pirms griežas tiesā, apsver – vai ir vērts

Tiesāšanās ar parādniekiem apgrūtina fakts, ka prasības iesniedzējam (šajā gadījumā pašvaldībai vai tās uzņēmumam) ir jāsamaksā valsts nodeva 10% apmērā no prasības summas, ja tā pārsniedz 100 latus. Tas prasa papildus līdzekļus, kuru pašvaldības uzņēmumiem jau tā trūkst. Šo problēmu asi izjūt Līvānu novads, kur parādnieku skaits ir ļoti liels un tiesu darbu ir daudz. Šī apstākļa dēļ pirms prasības sniegšanas tiesā tiek rūpīgi izvērtēts, vai parādnieks būs spējīgs parādu atmaksāt (vai ir pastāvīgi ienākumi, manta), jo pretējā gadījumā pašvaldība ne tikai neatgūst parādu, bet zaudē arī to naudas summu, kas iemaksāta valsts nodevas veidā.

Tiesā gan paskaidroja, ka gadījumos, kad parāda summa tiek atmaksāta līdz tiesas sēdei, pašvaldība var griezties tiesā, kas izdos attiecīgu lēmumu, uz kura pamata Valsts ieņēmumu dienests pašvaldības iemaksāto valsts nodevu atmaksās.

Pašvaldību maciņos nienāk vairāk kā 100 tūkstoši latu

Iedzīvotāju parāds pašvaldībām par nekustamo īpašumu (zemi) un sniegtajiem komunālajiem pakalpojumiem rajonā kopumā sastāda ievērojamas summas. Tikai lauku pagastos vien iedzīvotāju nekustamā īpašuma (zemes) nodokļa parāds sastāda vairāk kā 100 000 latu, kas varēja tikt iztērēti izglītībai, kultūrai, sociālajai palīdzībai un citām lietām.

Politiskais patvērums Lielbritānijā nepienākas

Lielbritānijas vēstniecība Latvijā iecerējusi uzsākt plašu informatīvo kampaņu Latvijas medijos, lai atturētu cilvēkus nelegāli doties strādāt un dzīvot Apvienotajā Karalistē, to pavēstījis Lielbritānijas vēstniecības Latvijā vadītāja vietnieks Niks Karters.

Karters uzsvēra, ka uz šādu rīcību britu valdību pamudinājis lielais nelegālo strādnieku un patvēruma meklētāju no Latvijas skaits pieaugums šā gada pirmajā ceturksnī. 2002. gada pirmajā ceturksnī patvērumu Lielbritānijā pieprasījuši 115 iedzīvotāji no Latvijas, kas ir gandrīz tikpat, cik pērn visa gada laikā (125). Savukārt laikā no 2001. gada aprīļa līdz šā gada martam patvērumu Lielbritānijā pieprasījuši 240 Latvijas iedzīvotāji.

Kā uzskata britu valdība, nav pieļaujams un saprotams, ka Latvijas kā Eiropas Savienības un NATO kandidātvalsts iedzīvotāji

neilgi pirms viņu mītnes zemes iestāšanās minētajās starptautiskajās organizācijās nelegāli dodas dzīvot un strādāt uz citu ES un NATO dalībvalsti.

Nemot vērā iepriekšminētos apsvērumus, Lielbritānijas valdība nolēmusi nepiešķirt politisko patvērumu nevienam Latvijas iedzīvotājam, jo uzskata, ka šādi pieprasījumi lielākoties ir nepamatoti.

Latvijas Ārlietu ministrijas Konsulārā departamenta direktore Solvita Mellepe piebilda, ka Latvijas iedzīvotāji, nelegāli dodoties strādāt uz Lielbritāniju, ar šādu rīcību var nodarīt ievērojamu kaitējumu valstij un tās iedzīvotājiem. Mellepe uzsvēra, ka pēdējā laikā Lielbritānijā nav ielaisti aptuveni 600 Latvijas iedzīvotāji, kuri Apvienoto Karalisti vēlējušies apmeklēt kā tūristi.

PIEREDZE

Ar nagiem Alpos, ar ragiem mākoņos

Kad nonācu līdz Alpu kalnu virsotnei 1880 metru augstumā, tad ar ausīm aizsniedzu mākoņus. Sajutu drēgnu mitru miglu. Seit pa vasaru ganās govīs. Te saimnieko tiroliešu zemnieki – no ekonomiski neizdevīgās kalnu lauksaimniecības ir radusies ienesīga nodarbe, jo slaukt var ne tikai govīs, bet arī Eiropas Savienības budžetu un... tūristus.

Lai tradīcijas atmaksātos

Vildšēnavā (Wildschönau), kas atrodas Alpu kalnu ielejā 800 metrus virs jūras līmeņa, saimnieku zemes platību nemēra hektāros, bet govīs. Kalnos hektāriem nav nozīmes – svarīgi, cik tajos var izganīt govīs. Viens var vidēji septiņas.

Pie zaļo Alpu pļavu apskautajām mājām neredz ne govīs, ne aitas – tās visu vasaru ganās augstu kalnos. To tuvo lekno zāli šogad pļauj jau otro reizi, sarullē skābsienā un ripina mājās. Tā, kura mazliet stāvāk kalnā – tiek sažvēta sienā un iesviesta turpat šķūnēlī, līdz ziemā ar ragavām vesta mājās.

Govīs ganās tur, kur zāle pa kalna izciļņiem vairs nav pļaujama. Tur augstāk kalnos – kooperācija radās vēsturiski. Nebija vērts katram saimniekam visu vasaru dzīvot augstu kalnos, ganot un slaucot savas gotiņas. Vairākas mājas apvienojās – un nu lielākam baram kopīgs gans, kurš gan izgana, gan izslauc un nodod pienu.

Rudeni visas govīs nāk no kalniem lejā uz savām kūtim

Tomēr ar visu šo dabisko kooperāciju līdz 1950. gadam lopkopība nebija ienesīga, un no Austrijas federālā budžeta nācās piemaksāt, lai Alpu zemnieku tradi-

cionālā nodarbe neiznīktu. Tikai tad, kad kalnos sāka piesaistīt tūristus, it īpašu slēpotājus, Alpu zemnieki var teikt, ka viņi spētu savilkt galus kopā arī bez Eiropas Savienības lauku atbalsta pasākumiem. Uz 4 tūkstošiem iedzīvotāju jau ir 8 tūkstoši izrējamu gultasvietu – tiesa, aizņemtas visas tās ir tikai tik ilgi, kamēr kalnos ir sniegs.

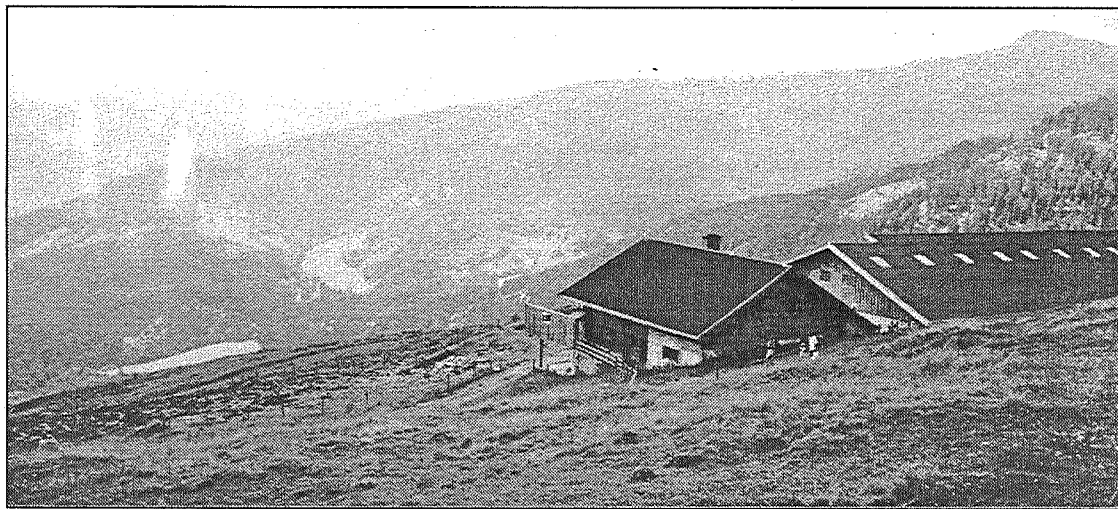
Tagad no 495 Vildšēnavas saimniecībām puse ienākumus gūst no lauksaimniecības (pārējie ir mežsaimnieki), savukārt zemnieku lielākā daļa lauksaimniecībā darbojas uz nepilnu slodzi – pārējā laikā viņi ir viesnīcnieki un slēpošanas instruktori...

Alpu kooperatīvs – kalnu «kolhozs»

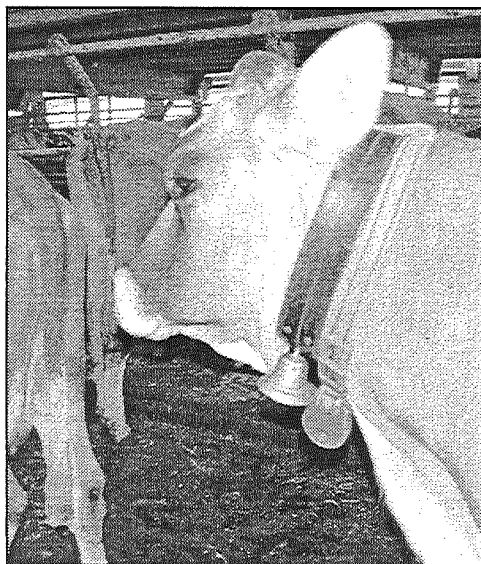
Kalnos virs Vildšēnavas ir viens kooperatīvs, kurš tāds ir arī juridiski, jo arī ziemā kopīgi baro un slauc apvienotos govslopus. Bijušie īpašnieki faktiski ir akcionāri – viņu vietā strādā četri darbinieki.

Holzalmas lauku kopiena Brik-sentāla ielejā (otrpus kalnam) saimnieko gandrīz piecus gadsimtus. Ganības kalnu nogāzē stiepjas no 1200 metru līdz 1600 metru augstumam, un galvenā lopu ziemas novietne Hopfgärtenā ir pa vidu šim augstumam.

21 zemes īpašnieks ir apvienojis gan zemi, gan govīs, gan piena ražošanas kvotas vienā uzņēmumā – un tā kooperatīvs 160 govīs uztur uz 154 hektāriem ganību. Tikai trešdaļu gadalaika – apmēram 120 dienas lopī ir ganības kalnos. Pirms četriem gadiem ar ES un federālā fonda līdzfinansējumu puskilometru augstāk kalnos tika uzbūvēta Tirolē lielākā govju kūts ar skuļveida slaukšanas zāli 12 govīm. No pusmiljona eiro, kas tika iztērēta modernajai un izturīgajai novietnei, pašu kapitālā bija ceturtdaļa, otru ceturtdaļu finansēja ES, bet trūkstošajai pusei

● No kalna skatoties kooperatīva jumts ir tikai kalna nogāzes pagarinājums – bet zem viņa no tā ir kūts divos stāvos.

● Govīs pat kūti ir ar zvanu ap kaklu. Šķind tā, ka, liekas, esmu Santa Klauza ziemeļbriežu fermā. Foto: I. Bušmanis

tika paņemts kredīts uz zemiem procentiem. Ar šīs kūts uzbūvēšanu beidzot tika garantēta ES labturības prasību ieviešana.

Turklāt Eiropas Savienības palīdzība tiek saņemta arī ikdienā – no lauksaimniecības budžeta tiek saņemtas piemaksas par strā-

dāšanu lauksaimniecībai nepiemērotās platībās un par veiktajiem agrovides pasākumiem (kalnu nogāžu apļaušanu).

Ekonomisku apsvērumu spiests, kooperatīvs nodarbina arvien mazāk un mazāk cilvēku. Reiz jau samazināja strādājošo skaitu uz pusi. Pēc sieraotavas modernizācijas 2000. gadā pilnībā ieviesa ES kvalitātes prasības, un nu sierus gatavo tikai viens siera meistars. Vēl bez viņa Holzalmas kooperatīvā nodarbināti divi slaucēji – jauni puīši tiroliešu tautiskajās pusgarajās biksēs, bet ar moderniem riņķīšiem ausī. Kooperatīva vadītājs nodarbojas ar realizāciju.

Piena glāze par 2 eiro

No izslauktajiem 200 tūkstošiem litru piena turpat uz vietas no maija līdz septembrim iegūst 18 tonnas siera, arī sviesta. Visu to

pārdod vai nu turpat tiešajā pārdošanā ielejas ciematā, vai arī aizved uz vairumtirdotavu Nīderavā.

Interesantākais ir tas, ka gar šo fermu (precīzāk caur tās pagalmu) ved tūristu kājnieku maršruts, un kooperatīvs piedāvā to, ko parasti kalna galā ir visgrūtāk izdarīt – un tas nav mazsvarīgi – nokārtot dabiskās vajadzības. Tūlīņ pēc tam var pasēdēt pirms kāpšanas leja un atkal garīgi uzēst sieru un uzdzert pienu vai jogurtu. Ar pacienāšanu un tūristu apkalpošanu noņem divas sievas.

Starp citu, piena glāze tiek pārdota par 2 eiro (Ls 1,20)!!! Konkurentu tuvumā jau nav!

Šis stāsts jau nav par to, kums nav un nebūs – kalnu un ēdelveisu. Stāsts ir par to, kā mums vēl nav, bet varētu būt – pirmkārt, zemnieku kooperatīvu, kas samazinātu ražošanas vai pārstrādes, vai arī pārdošanas izmaksas, un, otrkārt, izvērstas tiešās tirdzniecības tūristu uzturešanās vietās.

Ivars Bušmanis

ATPŪTA

Eiropā izklaidējas vairāk, Latvijā vairāk dzer

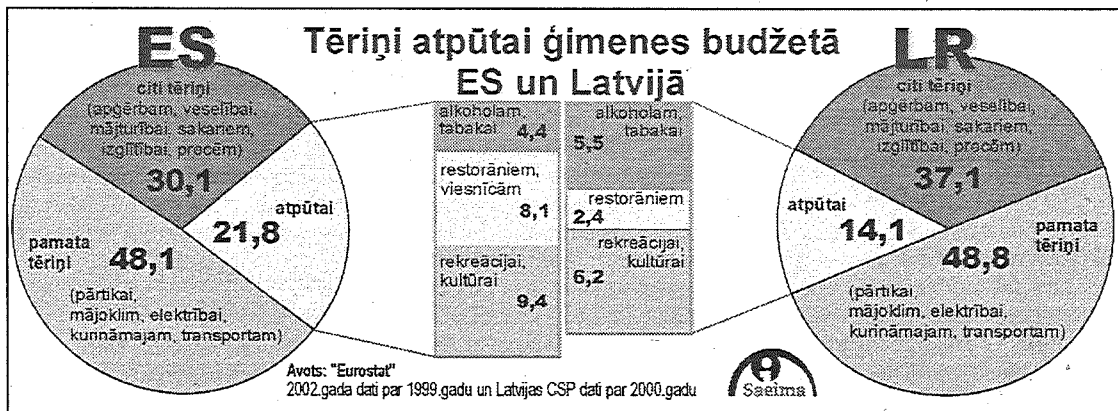
Lai saprastu, cik daudz līdzekļu Eiropā velti atpūtai, jāiepazīstas ar mājsaimniecības budžetu kopumā.

Eiropas Savienības statistikas birojs visus mājsaimniecības tērīņus ir sadalījis trīs grupās. Pirmā – pamata tērīņi, bez kuriem nevar dzīvot – mājokļa tērīņi (dzīvokļa un tas, ko saucam par komunālajiem maksājumiem – ūdens, elektroenerģijas, gāzes un citu degvielu iegāde), transporta izmaksas un pārtikas un bezalkoholisko dzērienu iegāde. 1999. gadā Eiropas Savienībā pamattērīņiem tika iztērēti 48,1% no mājsaimniecības budžeta. Latvijā 2000. gadā

pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem tikpat – 48,8%.

Otrajā grupā ietilpst tērīņi apģērbam un apaviem, mājokļa iekārtai, mājturības piederumiem un mājas uzkopšanai, veselībai, sakariem un izglītībai, kā arī dažādām citām precēm. Tam Latvijā tiek iztērēti krievni vien vairāk nekā Eiropas valstīs – 37,2% pret attiecīgi 30,1%.

Pārējie līdzekļi izmantoti trim iespējamiem rekreācijas veidiem: alkoholam un tabakai, restorāniem un viesnīcām, izklaidei un kultūrai. Vismaz piekto daļu budžeta eiropietis tērē atslodzei, un visvairāk – kultūrai un restorāniem. Savukārt, vidējais latvietis gan atzīst nepie-

● Tērīņi atpūtai ģimenes budžetā ES un Latvijā.

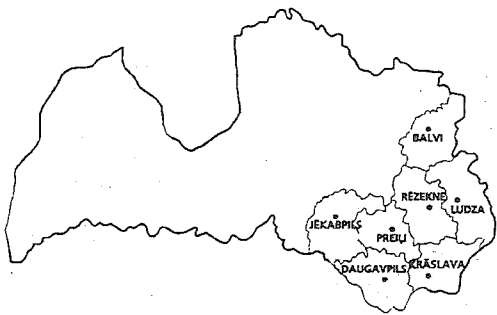
ciešamību pēc kultūras, tomēr salīdzinoši vairāk (5,5%) tērē iedzer-

šanai un smēķēšanai. Tiesa, briti (7,9%), iri (6,2%) un somi (5,7%)

alkoholam no savas ģimenes budžeta procentuāli tērē vēl vairāk.

KAIMIŅU RAJONOS

Otra baznīca Krāslavā

Gandrīz četrus gadus turpinājās baznīcas celtniecība Priedainē, kuras iniciators bija vietējās Romas katoļu draudzes vadītājs Juljans Franovičs. Nule kā jaunais dievnams iesvētīts, klātesot lielam ticīgo pulkam un bīskapam Antonijam Justam no Jelgavas. Viņš arī vadīja svinīgo dievkalpojumu.

«Ezerzeme»

BALVU RAJONĀ

Mednieku festivāls Rugājos

56 medību kolektīvi no visas valsts piedalījās 4. Latvijas mednieku festivālā «Minhauzens 2002». Festivāla dienas bija piepildītas ar dažādām sacensībām, izklaides programmām, populāru mākslinieku priekšnesumiem. Svētku rīkotāji informēja, ka šis ir lielākais mednieku festivāls Eiropā. Rugājos festivāla dienās apmeklēja vairāk nekā trīs tūkstoši pasākuma dalībnieku un skatītāju. Svētkus atklāja Latvijas Mednieku asociācijas valdes priekšsēdētāja vietnieks Ārijs Ūdris, uzsverot, ka medības ir ļoti demokrātisks sporta veids. Medībās neviens netiek šķiroti pēc maka biezuma vai krēsla svarīguma. To, ka Ārijam ir mīļākie mednieku vidū bija redzami tādi sabiedrībā pazīstami cilvēki kā Vilis Krištopans, Gundars Bojārs, Pēteris Tabūns.

Pēc festivāla atklāšanas parādes, kurā atraktīvi sevi parādīja

visi medību kolektīvi, koncertu sniedza Rugāju pašdarbnieki. Tālāko pasākuma norisi vadīja «bebri» ģimene, jo tieši šis dzīvnieks attēlots Rugāju mednieku kolektīva karogā. «Bebri» dziedāja jaunatras dziesmas par medību tēmu, lasīja Minhauzena stāstus, stāstīja anekdotes un ticījumus, vadīja tradicionālas rotaļas – gaiļu cīņas, stabā rāpšanos, vēdzeļu ķeršanu, arī alus dzeršanas konkursu.

Nākamajā dienā notika mednieku sacensības ar plašu programmu – šaušana pa šķīvīšiem, mērķi vai pa skrejošu alni, makšķerēšana, teorētisko zināšanu pārbaude, svāra noteikšana uz «aci», tūrisma stafete, «bobika» stumšana. Bija arī programma bērniem un mednieku sievu konkurss.

Pašiem labākajiem galvenās balvas bija brendijs «Minhauzens» īpašās medību ieroča formas pudelēs. Tās saņēma labākie šāvēji no Ogres un Rīgas. Kopvērtējumā pirmo vietu atkārtoti izcīnīja Rīgas rajona Mednieku un makšķerēnieku apvienība.

Baltinavā gatavojas ziemas hokeja sezonai

Pašā Baltinavas centrā, bijušo darbnīcu teritorijā, Līvānu māju puikas šovasar gatavo jaunus bortus hokeja laukumam.

Savulaik sportot vidusskolas sportlaukumā bija visai sarežģīti, tādēļ puikas izlēma: vajag pašiem savu sporta laukumu. Bijušo darbnīcu teritorija gan bija stipri piedrazota, bet vieta bija izdevīga: Līvānu māju puikas dzīvo tieši pāri ceļam, te ir asfaltēts laukums, ir lidzenas plavīņas, puikas te nevienam netraucē. Tā viņi sāka strādāt. Nu jau darbnīcu teritorijā ir futbola laukums, basketbola laukums, top vieta volejbola spēlei. Bet šovasar visvairāk darba prasa hokeja (vasarā – florbola) laukums, jo te kopš augusta sākuma baltinavieši atjauno laukuma bortus.

Hokeja laukuma veidošana aizsākās jau pirms pāris gadiem, kad

mazie baltinavieši uz asfalta attīrīja laukumu un gribēja noliet ar ūdeni, lai varētu slidināties. Lielākie puikas nolēma, ka laukumu vajag lielāku, tad vēl lielāku, līdz tas ieguva normāla hokeja laukuma apmērus. Nu tā apkārtmērs ir 15 soļi platumā un 35 soļi garumā. Iepriekš laukumam bortu malas bijušas vien prāva sprīža platumā. Šogad SIA «Briežuciems» bez maksas pušiem atvēlēja dēļiņus, un nu top jauni bortu.

Ziemā atjaunotais laukums tiks noliet ar ūdeni, un sāksies lielais hokejs. Atbalstītāju pietiek arī no pieaugušo puses. Palīdzību neat-saka pagasts, arī puiku tēti nāk palīgā.

Dārziņa īpašniece noķer zagli

Bridī, kad 1970. gadā dzimusi Ligita svešā lauciņā Balvos, Logina ielā, pierakusi somu ar kartupeļiem, gribēja doties projām, viņu pārsteidza dārza īpašniece.

«Vaduguns»

JĒKABPILS RAJONĀ

Ar gaismu un ūdeni apkārt pasaulei

Ūdens šovs «Around the World» 11. augustā Krustpils salīnā pulcēja neparasti daudz publikas. Par spīti vēļajai vakara stundai un Jēkabpils mērogiem visai gajām biļetēm, apmeklētāju skaits bija daudz ģimeņu. Uz līdz ar Jēkabpili neredzēto šovu ceļu ir izvērojuši arī rajona pagastu rajotāji. Kaut arī vilušies jutās Rīgas Rajeckas talanta cienītāji (viņa uz koncertu Jēkabpili neradās), kopumā publikas atsauksmes bija sajūsmas pilnas.

Viesītē svin dzelzceļnieku svētkus

Jau pagājuši 30 gadi, kopš pēdējais šaursliežu vilciena sastāvs no Viesītes devās uz Daudzevas staciju. Kā liecība, ka reiz mazbānītīm bija īpaša nozīme gan tautsaimniecībā, gan pasažieru pārvadāšanā, saglabāta tikai viena lokomotīve ar vagonu un platformu. Katru gadu augusta pirmajā svētdienā dzelzceļnieki tiek aicināti kopā profesionālajos svētkos. Šogad vēl pirms tiem dzelzceļniekiem bija noorganizēta ekskursija uz Ventspili. 3. augustā par go-

du svētkiem notika tradicionālā zaļumballe, bet 4. augustā dzelzceļnieki pulcējās pie mazbāniša, svētki turpinājās topošā dzelzceļa muzeja telpās.

Deg kūdra, sausā zāle, meži

Jēkabpils apkārtnē sākušas degt kūdras plāvas, dzēsts pushektārs plavu Vāriešu pagastā un pushektārs Abeļu pagastā. Komentējot lēmumu par ārkārtas situācijas izsludināšanu rajonā, VUGD rajona nodaļas priekšnieks M. Tomiņš sacīja, ka tas nav darīts tādēļ, lai sodītu tos, kas turpinās iet uz mežu ogās, bet gan tādēļ, lai iedzīvo-

tāji kļūtu uzmanīgāki mežā, un situācija nekļūtu nekontrolējama. Meži deguši arī Krustpils pagastā, un ir pamats uzskatīt, ka šos ugunsgrēkus izraisījuši ogotāji.

Jēkabpils 2. vidusskolā jauna sporta zāle

Sporta zāles ēkas konstrukcijas nav jaunas, bet izmantotas no Vāriešu pagastā demontētās nepabeigtās sporta zāles. Zāles būvniecības finansētājs ir Jēkabpils dome, un būvniecības izmaksas ir ap Ls 340 000, no kā Ls 280 000 ir kredīts. Tā ir 900 m² platībā ar

standarta basketbola un volejbola laukumu, modernām ģērbtuvēm, dušām un tualetēm, autonomu gāzes apkuri, kas to padara neatkarīgu no pilsētas siltumapgādes sistēmas. Grīdas segumam izvēlēts speciāls sporta zālēm paredzēts Zviedrijā ražots parkets. Skola plāno dienā zāli izmantot sporta stundām, pēcpusdienā to izmantošot Jēkabpils sporta skola, bet vakaros par maksu varēs trenēties pārējie. Šogad pabeigtajai zālei gan nebūs iespējams uzreiz iegādāties vajadzīgo sporta aprīkojumu. Nolemts saņemt tikai nepieciešamāko – basketbola un volejbola laukuma aprīkojumu.

«Brīvā Daugava»

RĒZEKNES RAJONĀ

Bezdarbnieku apmācību finansēs Lielbritānija

Lielbritānijas vēstniecība Latvijā pieņēmusi lēmumu finansāli at-

balstīt Nodarbinātības valsts dienesta filiāles «Rēzeknes centrs» izstrādāto projektu par latviešu valodas apmācību bezdarbniekiem, kuri nav ieguvuši valsts valodas atestāciju vai vēlas pilnveidot savas zināšanas. Filiāles vadītājs Andrejs Drebeinieks atzīst, ka projekta mērķis ir palīdzēt cit-

tautiešiem ātrāk integrēties sabiedrībā un paaugstināt viņu konkurētspēju darba tirgū.

Paredzēts, ka mācības tiks uzsāktas jau septembrī. Pavisam plānots nokompletēt 10 grupas, iesaistot tajās 140 bezdarbniekus. Jau apstiprināta 80 stundu mācību programma, jo, kā liecina pier-

dze, līdz šim praktizētā 40 stundu programma nav pietiekami efektīva, un pēc tās apguves daudzi bezdarbnieki apmeklēja privāttundas vai papildus konsultācijas.

Statistikas nodaļas dati liecina, ka 13 procenti no NVD Rēzeknes filiāles uzskaitē esošajiem bezdarbniekiem valsts valodu nepār-

valda pat zemākajā līmenī.

2000. gadā līdzīgu projektu filiālei palīdzēja īstenot Nīderlandes valdība. Toreiz pēc ārzemju partneru finansēto kursu beigšanas valodas atestācijas komisijā eksāmenu sekmīgi nokārtoja 92 procenti bezdarbnieku.

«Rēzeknes Vēstis»

KRĀSLAVAS RAJONĀ

Pa rajonu ar velosipēdu

Jau kopš 1989. gada tiek rīkoti velobraucieni «Latgolas skūla», kurus organizē sabiedrībā pazīstamā latgaliete Anta Rugāte. Brauciens bija paredzēts 12 stundu ilgumā un 800 kilometru garumā. Pa priekšu brauc policijas au-

tomašīna, aiz tās vesels bars velosipēdistu, kuriem seko autobuss. Ik pēc pāris kilometriem tiek atvēlēts neliels brīdis atpūtai. Pieturvietā Izvaltas pamatskolā sanākuši skolēni, lai palūkot, kas te sabraukuši. Var nopelnīt arī pa dāvaniņai, ja pareizi atbild uz jautājumiem par Latgali, ko uzdod velobrauciena dalībnieki. Brauciena mērķis ir noskaidrot Latga-

les skolu stāvokli, to, vai Latgales bērniem ir iespējas izmantot internetu. Izrādās, ka valsts ir ieguldījusi 7 miljonus latu, lai skolās nodrošinātu internetu. Tālāk braucēji dodas uz Krāslavu, Asūni, Dagdu, Ezerniekiem.

Par šo braucienu lietderību izskanējuši dažādi viedokļi – vieni saka, ka tas ir labi un svarīgi, bet otri pārmet A. Rugātei, ka tā te

braucot un terorizējot Latgales skolas. Pirmais brauciens 1989. gadā tika veikts, lai apzinātu vietas, kur vispār ir skolas.

Netiks slēgta neviena skola

2002./2003. mācību gadu Krāslavas rajonā uzsāks visas vispārīgās izglītības mācību iestādes. Lai

gan netiek slēgta neviena skola, tomēr Labiešu pamatskola, kurā mācības varētu uzsākt aptuveni 34 audzēkņi, tiks reorganizēta par sākumskolu. Šogad gan pirmajās, gan desmitajās klasēs mācības uzsāks mazāk skolēnu nekā pērn. Visas vidusskolas savu statusu saglabās, jo tās ir izdevies nokompletēt ar skolēniem.

«Ezerzeme»

INFORMĀCIJA, LIKUMĪBA

PREIĻU RAJONA TIESĀ

Uz sitienu atbildēja ar sitienu

Preiļu rajona tiesā šī gada 3. jūlijā izskatīta 1980. gadā dzimušā, nekur nestrādājošā līvānieša Denisa Kozlova krimināllieta.

Tiesas sēdē noskaidrojās, ka 2002. gada naktī uz 4. maiju viņš uzturējās bārā «Alianse», kas atrodas Līvānos. Puišis iedzēra, spēlēja biljardu. Tur viņam izcēlās personiska rakstura nesaskaņas ar N.F. Sieviete pa mobilo tālruni piezvanīja savam vīram A.G. un lūdza atnākt uz bāru. Tas, ieradies «Aliansē», prasīja no Denisa pasākdrojumus. Abu vīriešu starpā radās nesaskaņas, A.G. bija tas, kurš pirmais iesita Denisam Kozlovam ar dūri deniņu rajonā. Puišis atbildēja ar sitienu. Nelaimīgā kārtā sitiens bija tik spēcīgs, ka A.G. guva sejas sasitumus ar apakšžokļa lūzumu, kurš vēlāk komplikējās ar strutainu iekaisumu. Tādā veidā vīrietim tika nodarīti vidēja smaguma miesas bojājumi, kuri radīja ilgstošus veselības traucējumus (vairāk par 21 dienu). Tiesas sēdē Deniss skaidroja, ka sitis, lai aizstāvētos. Tomēr šajā gadījumā tika pārkāptas nepieciešamās aizstāvēšanās robežas.

Tiesa atzina Denisu Kozlovu par vainīgu un sodīja pēc Krimināllikuma 128. panta ar naudas sodu triju minimālo mēnešalgu apmērā (180 lati). Spriedumu desmit dienu laikā bija iespējams pārsūdzēt.

Par pretošanos policijas darbiniekiem – naudas sods

4. jūlijā tiesa izskatīja 1965. gadā dzimušā līvānieša Anatolija Konopļana krimināllietu, jo viņš, lietojot vardarbību, pretojās varas pārstāvim, kurš pildīja savus pienākumus.

Lūk, kāda īsumā bija lietas būtība. Šī gada 26. maijā ap pulksten 16.00 Anatolij Konopļans alkohola reibumā veica huligāniskas darbības kāda nama kāpņu telpā Līvānos, Lāčplēša ielā. Tur ieradās izsauktie policijas darbinieki, lai skandālistu nogādātu Līvānu policijas nodaļā. Pa ceļam, braucot automašīnā, Konopļans mutiski piedraudēja ar vardarbību Līvānu policijas nodaļas dežuranta pienākumu izpildītājam A.G. Arī policijas nodaļā vīrietis nekādi nevarēja nomierināties un atteicās nodot savas personīgās mantas uzglabāšanā – ieņēma uzbrukuma pozu pret policistu un teica, pamēģini, atņem pats. Policists pielietoja steku, tad Konopļans apspēdās uz grīdas un atkārtoti atteicās atdot mantas, no kurām viņam tomēr nācās šķirties piespiedu kārtā.

Tas iereibušo vīrieti laikam galīgi sanikvoja, jo viņš sāka ar kājām tīši spert policistam un mēģināja

pat atņemt steku. Arī uz aizturēšanas telpu Konopļans atteicās doties un centās izrauties, iesita policistam ar elkoni vēdera rajonā.

Tiesas sēdē Konopļans pieļāva iespēju, ka tā arī bijis, jo noteikto isti nav sapratis (bijis pārlieku uztraucies). Anatolij Konopļans policijas darbiniekam atvainojies un solījis, ka tamlīdzīga rīcība vairs neatkārtosies.

Tiesa nosprieda Anatoliju Konopļanu atzīt par vainīgu un sodīt pēc Krimināllikuma 270. panta 1. daļas ar naudas sodu piecu minimālo mēnešalgu apmērā (300 lati).

Piespiedu darbs par atkārtotu braukšanu dzērumā

Tiesā 4. jūlijā izskatīta kārtējā krimināllieta par transportlīdzekļa vadīšanu alkohola reibumā atkārtoti gada laikā. Šoreiz vainīgais bijis 1973. gadā dzimušais jēkabpīlētis Ivars Zālītis, kuru Līvānos iereibušo pie stūres pieķēruši ceļu policisti.

Pirmo reizi Zālītis reibumā braucis ar VAZ-2101 pagājušā gada 8. septembrī. Toreiz viņa asinis tika konstatētas 1,54 promiles alkohola. Par šādu rīcību Zālīti administratīvi sodīja. Otro reizi Zālīti reibumā, vadot to pašu automobili, policisti aizturēja 2002. gada 2. jūnijā Līvānos, Stacijas ielā. Šoreiz viņa asinis bija 1,48 promiles alkohola, bez tam viņš brauca bez autovadītāja apliecības, kura viņam jau bija atņemta.

Ivars Zālītis atzina sevi par vainīgu un tika sodīts pēc KL 262. panta ar piespiedu darbiem uz 100 stundām, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz diviem gadiem.

Zaga katlus, lai pārdotu

18. jūlijā Preiļu rajona tiesā izskatīta 1974. gadā dzimušā Aleksandra Livzenieka un 1971. gadā dzimušās Jeļenas Smirnovas krimināllieta. Abi bez pastāvīgas dzīvesvietas. Vienīgā atšķirība, ka Jeļena agrāk nav sodīta, bet Aleksandrs tiesāts jau četras reizes, pēdējoreiz – 2000. gada decembrī ar piespiedu darbiem uz 100 stundām, kas 2001. gada 25. septembrī aizstāts ar arestu uz 12 dienām.

Pagājušā gada aprīļa sākumā Aleksandrs Livzenieks alkohola reibumā, mantkārīgu tieksmju vadīts, vienojās ar Pēteri Livzenieku un Jeļenu Smirnovu par zādību no S.B. mājas Rušonas pagasta Griguljos. Viņi zināja, ka mājā jau vairākus gadus neviens nedzīvo. Zādības nolūkā vakarā visi trīs devās uz Griguljiem. Tā kā māja bija aizslēgta, Livzenieks izsita loga stiklu, lai ēkā varētu iekļūt. Zagļi paņēma roku mazgā-

Katastrofāli pieaug sabraukto bērnu skaits

Kārtējais tragiskais ceļu satiksmes negadījums noticis sestdien – Rīgā, Krasta ielā iereibis autovadītājs notrieca divas 10 un 11 gadus vecas meitenes. Bērni smagā stāvoklī nogādāti Bērnu kliniskajā universitātes slimnīcā. Vienai no viņām mediķi konstatēja politraumu un kontūziju smagā formā, bet otrai – smadzeņu kontūziju un galvaskausa lūzumu. Slimnīcas intensīvās terapijas un reanimācijas nodaļā šomēnes nonākuši jau 28 cietuši bērni, no kuriem 17 bija smagā stāvoklī. Trīs bērni jau ir miruši. Ārsti atceras gadījumu, kad slimnīcā nonāca zidainis, kuru ratīnos uz trotuāra bija notriecis kāds autovadītājs, kurš bija nolēmis apbraukt sastrēgumu pa trotuāru. Taču, piemēram, Skandināvijas valstīs autovadītāji apstājas pat vietās, kurās nav gājēju pārejas, ja tikai pamana, ka cilvēks gatavojas šķērsot ielu.

«Rīgas Balss»

POLICIJAS ZIŅAS

Kopumā no 12. līdz 19. augustam Preiļu rajona policijas pārvaldes dežūrdalā reģistrēti 56 iesniegumi.

Dēls konfliktē ar vecākiem

12. augustā saņemts iesniegums no Sutru pagasta iedzīvotāja Lonijas P. par to, ka iesniedzēja dēls Vitālijs P., būdams alkohola reibumā stāvoklī, veica huligāniskas darbības pret iesniedzēju un savu tēvu, lamājās necenzētiem vārdiem un pielietoja fizisku spēku. Vitālijam P. sastādīts administratīvais protokols, viņš aizturēts pēc Administratīvo pārkāpumu kodeksa 167. panta.

Pārvadā nelegālu dīzeļdegvielu

12. augustā ap pulksten 21.00 pa ceļu Kalupe – Vecvārkava – Upmala pilsonis Konstantīns S. ar automašīnu Audi-100 pārvadāja 240 l dīzeļdegvielas bez izcelsmi apliecināšiem un transportēšanai nepieciešamiem dokumentiem. Par to tika sastādīts administratīvais protokols, izņemta automašīna un dīzeļdegviela. Materiāls nosūtīts Valsts ieņēmumu dienestam lēmuma pieņemšanai.

Līvānos piekauj jaunieši

13. augustā saņemts iesniegums no Līvānu iedzīvotāja Aivara G. par to, ka 12. augustā viņa nepilngadīgo dēlu Līvānos ir piekāvuši vairāki jaunieši. Nepilngadīgais ar dažādiem ķermeņa sasitumiem nogādāts Līvānu slimnīcā. Vainīgās personas ir noskaidrotas.

Vīrietis piekauj sievieti

13. augustā Preiļu pagasta Anspokos Kristīni F. piekāva Imants C. Vainīgajai personai sastādīts administratīvais protokols.

Nedeva ceļu pa galveno ceļu braucošajam

13. augustā ceļa Stabulnieki-Sīlukalns – Varakļāni 2. kilometrā pajūga vadītājs Leonards B., izbraucot uz galvenā ceļa, nepalaida pa ceļu braucošā Edgara S. vadīto automašīnu Ford Escort, kā rezultātā notika sadursme. Bojāta automašīna, cietušo nav.

Medību laikā iešauj sev kājā

13. augustā Līvānu policijas nodaļas dežūrdalā tika saņemta informācija, ka Turku pagastā medību laikā pilsonis Jānis S. iešāva sev kājā. Cietušais nogādāts Jēkabpils slimnīcā.

Līvānos un Aglonā nepakļāvās policijas prasībām

14. augustā ap pulksten 11.35 Aglonā, Somersetas ielā Rēzeknes rajona iedzīvotājs Vladimirs D., kurš dzimis 1949. gadā, nepakļāvās policijas darbinieku likumīgajām prasībām, par ko tika sastādīts administratīvais protokols.

15. augustā ap pulksten 4.00 Līvānu iedzīvotāji Māris P. un Jā-

nis D., būdami alkohola reibumā stāvoklī, aizturēšanas brīdī Līvānu policijas nodaļas dežūrdalā nepakļāvās policijas darbinieku likumīgajām prasībām, par ko tika sastādīts administratīvais protokols.

15. augustā Aglonā, Daugavpils un Somersetas ielas krustojumā Inguss K. un Aleksejs L., būdami alkohola reibumā stāvoklī, nepakļāvās policijas darbinieku likumīgajām prasībām, par ko tika sastādīts administratīvais protokols.

18. augustā ap pulksten 17.40 Mārtiņš B., būdams alkohola reibumā stāvoklī, Līvānu policijas nodaļā izrādīja necieņu pret policiju un nepakļāvās policijas darbinieku likumīgajām prasībām. Sastādīts administratīvais protokols.

Veic huligāniskas darbības pret ģimeni

14. augustā saņemts iesniegums no Preiļu pilsētas iedzīvotāja Jeļenas T. par to, ka 13. augustā iesniedzēja tēvs Grigorijs M. veica huligāniskas darbības pret viņas ģimeni, par ko Grigorijam M. tika sastādīts administratīvais protokols.

Nozagtais motocikls atrasts

Jersikas pagasta Grāveros laikā no 13. līdz 14. augustam no Anatolijam S. piederušās saimniecības ēkas tika nozagts motocikls Jawa 35063401 ķiršu krāsā. Motocikls ir atrasts. Notiek lietas apstākļu noskaidrošana.

Ar galvas traumu nokļūst slimnīcā

15. augustā ap pulksten 6 pēc ceļu satiksmes negadījuma uz ceļa Aglona-Dagda ar galvtraumu Preiļu slimnīcā nogādāts Jānis P.

Piekautā griežas pēc palīdzības

16. augustā Preiļu slimnīcā ar miesas bojājumiem griežas Preiļu iedzīvotāja Tatjana Č., kuru pēc cietušās vārdiem bija piekāvis vīrs Imants Č. Sastādīts administratīvais protokols.

Sarīko ģimenes skandālu

17. augustā Līvānu iedzīvotājs Sergejs I. sarīkoja ģimenes skandālu, par ko tika sastādīts administratīvais protokols.

Turkos nodeg divas pirtis

18. augustā Līvānu novada Turku pagastā pilsoni Marijai D. nodega divas pirtis. Degšanas iemesls tiek noskaidrots.

Iekļūst saimniecības preču veikalā

19. augustā ap pulksten 8.30 iekļūts saimniecības un celtniecības preču veikalā «ANTO-L» Līvānos un nozagtas saimniecības preces 400 latu vērtībā. Lietas apstākļi tiek noskaidroti.

Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

Pēc Preiļu rajona tiesas materiāliem

Lappusi sagatavoja G.Kraukle un L.Kirillova

VESELĪBA

Smēķētāju slimība HOPS

Ja cilvēks pusmūžā, kurš smēķē vai kādreiz agrāk ir ilgstoši smēķējis, pie fiziskas slodzes jūt elpas trūkumu, no rīta pieceloties klepo, periodiski cieš no elpceļu infekcijām, tad, iespējams, viņš ir slims ar HOPS (hroniski obstruktīvu plaušu slimību).

Pagaidām neskaidru iemeslu dēļ 15-20% smēķētāju pēc 40 gadu vecuma (ja vidēji dienā tiek izsmēķēta viena paciņa cigarešu) attīstās HOPS. Smēķēšana ir vienīgais pierādītais HOPS cēlonis 90% slimības gadījumā, bet kaitīgu arodfaktoru un gaisa piesārņojuma loma slimības izcelsmē vēl tiek pētītas. Gandrīz pusei slimnieku smēķēšana apstiprina novēloto, ka pacientiem sākotnēji labi izpētās elpas trūkumam, t.i., ierobežo fiziskas aktivitātes un sūdzības izskaidro ar vecumu. Smēķēšana ir nosodāma, tomēr cigarešu tirdzniecība un reklāma ir legālas, tāpēc pacienti uzskatāmi par šīs industrijas upuriem.

Kas slēpjas zem četriem burtiem HOPS?

Slimība, ko apzīmē šis diezgan nebēdnīgais nosaukums, nav izārstējama un rada nopietnas problēmas visā pasaulē, jau šobrīd tā ierindojusies sestajā vietā mirstības ziņā ASV, taču, smēķētāju skaitam pieaugot, 2020. gadā šīs slimības jau trešais biežākais cēlonis. HOPS pamatā ir neatgriezeniski gaisa plūsmas traucējumi elpceļos, kas pakāpeniski veidojas ilgstoša laika periodā, jo iekaisuma rezultātā sašaurinās bronhi un sabrūk plaušaudi.

HOPS diagnosticēšana

Par spīti šīs slimības straujajai izplatībai, arī pasaulē informētība par to ir nepietie-

kama. HOPS diagnostika ir novēlota, tā bieži tiek jaukta ar citām plaušu un pat sirds slimībām.

HOPS apstiprina ar spirometrijas palīdzību. Ar šo metodi iespējams noteikt ielpotā, izelpotā gaisa apjomu un gaisa plūsmas ātrumu elpceļos.

Latvijā pirmie spirometrijas kabineti tika izveidoti 1995. gadā un šobrīd visā valstī darbojas 15 kabineti — septiņi Rīgā, bet astoņi lauku rajonos. Spirometrijas rādītāji ļauj noteikt arī hroniski obstruktīvās plaušu slimības smaguma pakāpi.

HOPS ārstēšana

Elpošanas traucējumi HOPS pacientiem, atšķirībā no bronhiālās astmas, ir neatgriezeniski, taču, pārtraucot smēķēšanu, iespējams apstādīt HOPS progresēšanu. Visā pasaulē HOPS pacientu ārstēšana ir ļoti dārga — tiešās izmaksas veido ārstu apmeklējumi, hospitalizācijas un medikamentu izmaksas, bet netiešās — darba kavējumi, rehabilitācija u.c. Kopumā pacients zaudē ne tikai darba spējas, bet arī iespēju pilnvērtīgi dzīvot un atpūsties.

HOPS Latvijā

Latvijā pagaidām nav veikti pētījumi, kas ļautu precīzi spriest par HOPS izplatību, jo smēķētājiem netiek regulāri (vismaz reizi gadā) veikta spirometrija. Tomēr lielais smēķējošo cilvēku skaits, t.i., vidēji 40% pieaugušo (51,3% vīriešu, 18,2% sievietes) pēc FINBALT pētījuma datiem 2000. gadā liecina, ka HOPS varētu būt nopietna problē-

ma arī pie mums. Paradoksāli, bet pēc oficiālajiem datiem pēdējo gadu laikā mirstība no HOPS Latvijā samazinājusies uz pusi, turklāt tā ir ļoti maza. Diemžēl, kā uzskata speciālisti, dati neatspoguļo reālo situāciju, bet gan liecina par neinformētību. Nereti, ja persona mirusi naktī no elpas trūkuma, tad par miršanas iemeslu tiek minēta, piemēram, sirds slimība.

Vai jauna slimība Latvijā?

Atbildot uz šo jautājumu,

var teikt — nē, šī slimība Latvijā nav jauna. Smēķēšanas izplatības ziņā jau esam «apsteiguši» attīstīto pasaules valstu līmeni, un droši vien to sasniegsim arī HOPS rādītājos. Kaut arī HOPS attīstās pašu slimnieku vainas dēļ, tā tomēr ir jāārstē. Diemžēl par to tiek runāts pārāk maz.

Ineta Grīse, pulmonoloģe. Tuberkulozes un plaušu slimību ārstu asociācijas valdes locekle, Latvijas Nacionālā delegāte Eiropas Respiratorā Savienībā

Smēķēšana pasaulē

Smēķēšanas dēļ pasaulē mirst vairāk cilvēku nekā no alkoholisma, AIDS, narkotikām, ceļu satiksmes negadījumiem, slepkavībām, pašnāvībām un ugunsgrēkiem kopā.

Epidemioloģiskie pētījumi liecina, ka smēķē 1,1 miljards planētas iedzīvotāju, t.i., gandrīz trešdaļa cilvēces, sākot no 15 gadu vecuma.

Vērojama tendence smēķēšanas pieaugumam sievietes pusaudžu vidū. Pasaules Veselības organizācijas (PVO) dati apstiprina, ka tabaka visā pasaulē izraisa līdz pat 3,5 miljoniem nāves gadījumu gadā, kas būtu novērojami nesmēķējot.

Paredzams, ka, stāvoklim nemainoties, 2030. gadā šis skaits pieaugs līdz 10 miljoniem gadā.

Vidēji smēķētāja mūžs ir par 3-8 gadiem īsāks, jo katra izsmēķētā cigarete saīsina mūžu vidēji par 6-7 minūtēm.

Smēķētāji ievērojami palielina darba devēju izmaksas, jo biežāk kavē darbu, par viņiem jāmaksā lielākas apdrošināšanas prēmijas, turklāt viņu cigarešu dūmi jāieelpo arī nesmēķējošiem kolēģiem.

Tabaka ir praktiski vienīgā legālā tirdzniecībā esošā prece, kas nogalina cilvēku, ja to lieto, kā paredzēts.

Smēķēšana Latvijā*

Latvijā 2000. gadā smēķēja vidēji 40% pieaugušo (51,3% vīriešu, 18,2% sievietes).

Latvijā no smēķēšanas izraisītām slimībām ik dienas mirst 5-6 cilvēki. Aptuveni puse hronisko smēķētāju nomirst priekšlaikus, turklāt daudzi jau pusmūžā.

Visbiežāk (34%) smēķētāju izsmēķē 20 cigaretes jeb vienu paciņu dienā, 2% Latvijas smēķētāju izsmēķē dienā divas paciņas cigarešu, vidējais rādītājs valstī ir ap 15 cigaretēm dienā.

Smēķējošie vīrieši dienā vidēji izsmēķē 15 cigaretes, bet sievietes — 8 cigaretes.

Veselības aizsardzības izmaksas, kas saistītas ar smēķēšanas izraisītām slimībām, 2000. gadā bija sasniegušas 3,24 miljoni LVL.

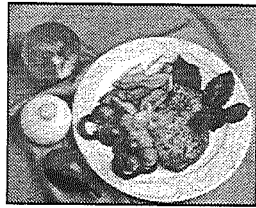
Cigarešu smēķēšana samazina reālo ienākumu līmeni, jo, dienā izsmēķējot 20 cigaretes, gada laikā smēķētājs par tām iztērē no 100 līdz 350 latiem. Vidēji smēķējot paciņu dienā un vienu cigareti 5 minūtēs, cilvēks gadā tērē aptuveni 21 diennakti, t.i., 511 stundas. Tātad smēķēšanas atmešana palīdz saglabāt veselību, taupīt naudu un laiku.

* Pēc FINBALT pētījuma datiem

RECEPTES

Karbonāde ābolu — sīpolu mērcē

300 g cūkas vai teļa karbonādes ar ribi kauliņu, sāls, garšvielas, 20 g miltu, augu eļļa, 100 g ābolu, 100 g sīpolu, 60 g saldā krējuma, 300 g kartupeļu, 200 g Bri-seles kāpostu, 20 g lapu salātu, 1 sarkanā paprika, zaļumi.

Karbonādi sagriež porciju gabalos kopā ar ribi kauliņu 1,5-2 cm biežumā (pa vienam uz porciju). Gaļas gabalus viegli izdauza ar gaļas āmuriņu, pārkaisa ar sāli un garšvielām. Sagatavotās karbonādes apviļā miltos un liek cepties uz pannas sakarsētā eļļā.

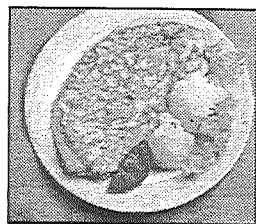
Sagatavotos ābolus un sīpolus (notīrītus, parupji sagrieztus) liek blakus karbonādei uz pannas. Karbonādi cep no abām pusēm brūnu un cepšanu pabeidz cepeškrāsnī (cepšanas beigās uz dažām minūtēm ieliek karstā cepeškrāsnī) vai pannai uzliek vāku. Gatavo karbonādi noņem no pannas.

Pannā turpina gatavot mērci — pievieno saldo krējumu, garšvielas, ja vajadzīgs, nedaudz ūdeni. Karbonādi pasniedz ar ceptiem vai vārtiem kartupeļiem, dāzeņiem, zaļumiem.

Omlete ar puķkāpostiem

Olas, 200 g puķkāpostu, 50 g krējuma, sāls, augu eļļa.

Olas viegli saputo, pievieno nedaudz sāls, krējumu, samaisa. Puķkāpostus nomazgā, sasmalcina, pievieno omletes masai. Omletes masu lej uz ietaukotas, sakarsētas pannas. Pannai uzliek vāku, un omleti lēni cep, iepriekš sagriežot daļās, ja vajadzīgs, to apgriež uz otru pusi un cep vēl dažas minūtes. Omleti var cept arī cepeškrāsnī. Pasniedz ar zaļumiem.

Makaroni ar šķiņķi un šampinjoniem

120 g makaronu, 100 g žāvēta liesa šķiņķa, 100 g šampinjonu, 40 g sviesta, garšvielas, sāls, zaļumi, 30 g saldā krējuma.

Makaronus liek verdošā sālsūdenī, apmāsojot vāra, līdz tie mīksti. Tad makaronus nokāš. Žāvētu šķiņķi sagriež šķēlītē, viegli apcep. Šampinjonus nomazgā, sagriež un apcep sviestā.

Vārtiem makaroniem pievieno šķiņķa šķēlītes, apceptus šampinjonus, saldu krējumu, garšvielas un visu kopā labi uzkarsē. Pasniedz ar zaļumiem.

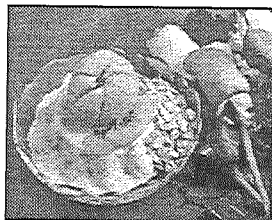
Auzu pārslu krēms ar augļiem un jogurta mērci

140 g 35% saldā krējuma, 10 g cukura, 2 ēd. karotes auzu pārslu, 5 g sviesta, 6 g želatīna, 2 aprikozes, 1 kivi, 100 g ķiršu jogurta.

Želatīnu uzbriedina (pārlej ar vārītu aukstu ūdeni attiecībā 1:5 un uz 30 min. atstāj uzbriest). Uzbriedušu želatīnu karsta ūdens peldē izkausē.

Auzu pārslas kopā ar sviestu un cukuru apcepina, atdzesē. Saldā krējumu saputo ar cukuru. Aprikozes nomazgā, notīra, vienu sasmalcina, otru atstāj krēma noformēšanai. Saputotam putukrējumam pievieno apcepinātas, atdzesētas auzu pārslas, sasmalcinātu aprikozi, izkausētu, atdzesētu želatīnu, visu ātri samaisa un salej 2 sagatavotos trauciņos (formiņas vai krūzītes izskalotas ar vārītu aukstu ūdeni).

Krēmu sarecina ledusskapī. Gatavu izņem no formiņām un liek saldā ēdiena trauciņā. Pasniedz ar augļiem un jogurta mērci.

HOPS skaitļos

HOPS ir ceturtais biežāk izplatītais nāves cēlonis ASV, piektais — Eiropā un citās attīstītajās valstīs, bet pasaulē šī slimība ieņem sesto vietu mirstības ziņā. Turklāt tas ir vienīgais nāves cēlonis, kas turpina strauji pieaugt.

PVO (Pasaules veselības organizācija) ir izpētījusi, ka 2020. gadā šī slimība varētu ierindoties 3. vietā nāves cēlonu ziņā pasaulē, ja vien radikāli neizmainīsies situācija smēķēšanas jomā un netiks pieņemta pastiprināta uzmanība šīs slimības diagnosticēšanai un ārstēšanai.

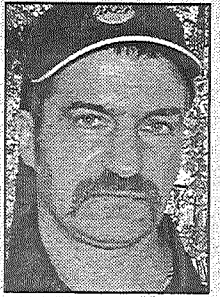
Aptuveni 600 miljoni cilvēku visā pasaulē šobrīd cieš no HOPS.

Katru gadu aptuveni 2,75 miljoni miršanas gadījumu pasaulē ir saistīti ar HOPS.

Ir izpētīts, ka Eiropā tiek diagnosticēti tikai 25% no visiem HOPS saslimšanas gadījumiem, bet ASV — 50%.

HOPS ir dārga veselības aizsardzības problēma, tās tiešās izmaksas veido hospitalizācija un dārga ārstēšana (piemēram, ilgstoša skābekļa terapija — Latvijā pagaidām tāda nav pieejama), netiešās izmaksas ietver darba ražīguma samazināšanos un zemu dzīves kvalitāti. HOPS ekonomiskās izmaksas ASV vien katru gadu ir 30 miljoni dolāru.

Kādu iespaidu uz jums atstājis šis vasaras sausums un karstums?

Pāvils Frolovs
no Rušonas pagasta, strādā gateri:

— Sausuma dēļ ir slikta raža. Audzēju daudz graudaugu, bet tiem trūka mitruma, un tāpēc ievācu daudz mazāk labības nekā citos gados. Bez tam labības novākšanu nā-

cās uzsākt nedēļas trīs agrāk. Vajag daudz ūdens lopu dzirdināšanai un dārzu laistīšanai. Gurķi un tomāti sausumu izturēja, bet sakņu augu raža būs slikta. Kāpostiem nokaltušas lapas, galviņu nav. Mēģināju art zemi ziemāju sējai, nekās nesānāca, vieni putekli. Jāgaida lietūs, lai iesētu ziemājus. Ganībās govīm nav ko meklēt – plika zeme, zāles nav. Ja vēl nedēļas divas nebūs lietūs, nāksies likt kūti un barot ar sienu. Tik lielu sausumu savā mūžā neatceros.

Dainis Kokorīts
no Saunas pagasta, bezdarbnieks:

— Karstai vasarai nav ne vainas, bet sausums gan ir šausmīgs. Graudaugiem raža pazeminājusies. Daudziem akās trūkst ūdens, arī manas sīvasmātes akā. Lopu dzirdināšanai ūdeni ar kannām vedam no kaimiņiem un no upes. Ganības saulē izdegušas, govīm nav zāles. Kartupeļi izauga, bet daļu nopostīja Kolorado vaboles, kas šovasar stipri savairojušas.

Anna Ancāne no Rožupes pagasta, strādā piemājas saimniecībā:

— Karstums un sausums mani iespaidoja maz. Es ļoti uzticos augstākiem spēkiem – Dievam, un man ir laba gan kartupeļu, gan graudaugu raža. Sausāks jau ir, zāle pelēka, tomēr lopiņiem ganībās ēdamā pietiek. Akā ūdens turas augstu, laikam iespaido tas, ka savienota ar Dubnu. Ābolu un sīpolu raža bija laba, kāposti vēl aug. Domāju, ka augļu kociņi arī sausumu izturēs. Jaunie dzinumi ir nobrieduši. Veselību karstums neietekmēja. Tikai dažreiz dienviņdū gribējās pasēdēt ēnā, bet kopumā nevaru žēloties ne par ko.

Jānis Zālītis no Saldus, būvdarbu vadītājs kultūras nama remontā:

— Ietekmi uz veselību nejutu, bet darbā karstums traucē. Cēlniecības darbos sausā un karstā laikā viss ļoti ātri izzūst, un ir grūti materiālos saglabāt mitrumu. Mums vairāk der mitrs gaiss, karstums ir traucējošs. Saldū ir tāds pat sausums kā šeit, taču mitrāks gaiss, jo jūra tuvāk.

Ivita Luriņa, skolniece Preiļos:

— Vasara man patīk, manuprāt, tā ir laba. Es pat teiktu, ka manā mūžā tā ir vislabākā. Varēja labi nosauļoties, pēc patikas izpeldēties. Es peldējos ūdenskrātuvē Preiļu pagastā. Pēdējā laikā gan tur vairs nevar peldēties, jo ūdens līmenis pazeminājās, krātuve aizaug ar zāli. Šo vasaru grūti izturēt augiem, kam pietrūkst ūdens.

L.Rancāne
Foto: M.Rukosujevs

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, LĪDZJŪTĪBAS

LATVIJAS NOVADU SIERA DIENA

Dievkalpojums, veltīts Siera svētku dalībniekiem
Svētku atklāšana
Svētku dalībnieku un viesu gājiens pa Siera ielu

PREIĻOS
24. AUGŪSTĀ

Dzied

Andris Daniļenko

Gunārs Kalniņš

"Los Amigos"

Mirdza Martinsone un Jānis Reinis

spēlē ainas no "Sirdsmīļās Monikas"

Sieru rituālu ripināšanas sacensības
Dejo Raivo Kareļa deju grupa

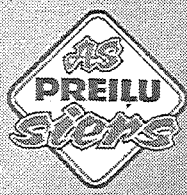
"Great balls of fire"

Zajumballe, spēle grupa "Bruglis"

Siera dienu vada:

Mirdza Martinsone un Jānis Reinis

GENERĀLSPONSORS:

SPONSORI:

INFORMATĪVI ATBALSTA:

ORGANIZĒ:

Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība kopā ar preses firmu «Mans Īpašums»
trešdien, 28. augustā Daugavpilī plkst. 11.00-14.00 organizē semināru
— konsultāciju: **Jaunais «DARBA LIKUMS»** (spēkā no 01.06.2002.).

Semināru vadīs LBAS priekšsēdētājs, zvērināts advokāts, darba tiesību speciālists **Juris Radzevičs**, piedalīsies Daugavpils reģionālās Valsts Darba inspekcijas darbinieki.

Dalības maksa Ls 20 (t. sk. PVN Ls 3,05), «Mana Īpašuma» gada abonentiem (atlaide 25%) Ls 15 (t. sk. PVN Ls 2,29).

Seminārs notiks Daugavpils domes konferenču zālē Kr.Valdemāra ielā 1.

Iepriekšēja pieteikšanās: tālr. 7240252, 9106208, fakss 7217356, e-pasts: mi.redakcija@latnet.lv

Pērk bērza finierklučus
mežā pie ceļa.
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 6808599.

SIA «Ranko» iepērk
mājlopus dzīvsvārā.
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 42807, 44179, 9161121.

SIA «Kārlis Viens» iepērk
mājlopus kautsvārā.
Samaksa tūlītēja (pie svēršanas).
Formē subsidijas.
Tālr. 6468887, 53-48524, 53-48531.

Iepērkam mājlopus
galai.
Tālr. 24147, 21956, 54-41779,
9584184.

Pārdod

Šķirnes teli. Tālr. 53-34444;
2-istabu dzīvokli Preiļos, Daugavpils ielā 72. Tālr. 55658.

Pērk

1 vai 2-istabu dzīvokli Līvānos. Tālr. 9114387;

Dažādi

Nīdermuižā mērniekam pazudis neliels, brūns sunītis. Atradējam atbildību garantēju. Tālr. 53-55672, 53-55674.
Mūrēju dažādas krāsni. Tālr. 6523713.

Piedāvā darbu

Pastāvīgam darbam vajadzīgs autovadītājs ar personīgo kravas mikroautobusu. Tālr. 21859.

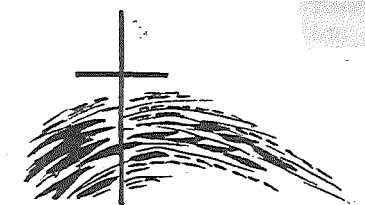
No 23.08.2002. līdz 20.09.2002. Sīļukalna pagasta padomes telpās no plkst. 9.00-17.00 var iepazīties ar pagasta teritorijas plānojuma pirmo redakciju.

Rakstiskus priekšlikumus vai iebildumus lūdzam iesniegt līdz 18.10.2002. Sīļukalna pagasta teritorijas plānojuma pieņemšanas sēde notiks pagasta padomes telpās 22.10.2002. plkst. 10.00. Sīļukalna pagasta padome

«NIKO-LOTO» pērk un pārdod privatizācijas sertifikātus un LOMBARDS izsniedz kredītu pret ķilu katru dienu
Livānos, Stacijas ielā 1. Tālr. 6780843, 42332, 41221 (vakaros).
Preiļos, Raiņa bulv. 15. Tālr. 53-07068, 23024 (vakaros).

Pērk bērza finierklučus
mežā pie ceļa.
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 9711663.

Z/s «Āres» iepērk
jaunlopus, liellopus,
aitas, zirgus.
Tālr. 55658.

To melno sāpi vārdos neizstāstīt,
To bēdu nepacelt, kas smagi spiež.
Izsakām dziļu līdzjūtību
Valijai Ruisai, no TĒVA uz
mūžu atvadoties.
A/s «Preiļu siers» kolektīvs

«NOVADNIEKA» KALENDĀRS

Vārkavas pagasta tautas nams

◆ 23. augustā estrādē pulksten 22.00 diskotēka «Sputņik» no Daugavpils.

Stabulnieku kultūras nams

◆ 24. augustā pulksten 23.00 balle, spēle «Staburags».

Galēnu pagasts

◆ 25. augustā pulksten 8.00 Galēnu muižā Bērtuļdienas gadatirgus (apkārt

dīķim). Pulksten 10.00 koncerts tirgus placī. Pulksten 11.00 Valmieras novadpētniecības muzeja izrāde – tērpu demonstrējums «Harmonija – kanons – kaprīze». Pulksten 13.00 Dievkalpojums Vidsmuižas Romas katoļu baznīcā, pulksten 15.00 garīgās mūzikas koncerts. Piedalās Aglonas bazilikas bērnu koris.

Jersikas tautas nams.

◆ 24. augustā pulksten 22.00 balle, līdzīgi ņemot groziņus. Spēle grupa «Kamēr vecie gul».

ANEKSDOTE

Kāds «jaunais krievs», kurš pārcēlies uz dzīvi ASV, izdomā, ka viņam tuvumā vajadzētu būt lietām no dzimtenes, un nopērk mauzoleju ar visu Ļeņina mūmiju. Ilgi pārdomājot, kur to varētu novietot, viņš nolēmj mauzoleju uzlikt uz kāda no Ņujorkas debesskrāpja jumtiem.

Te pēkšņi notiek brīnums, un Ļeņins pamostas. Izstaiņis savus gadu desmitiem žuvušos kaulus, proletriāta vadonis pavēras apkārt un apmierināts nosaka:

— Nu, apmēram tā es biju iedomājies!